

OTDK-DOLGOZAT

2025.

**DEBRECENI EGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR**

**A KÖZÖS SZERVEZŐDÉSEK MEGJELENÉSE
AZ IFRS-EK SZERINT ELKÉSZÍTETT
KONSZOLIDÁLT BESZÁMOLÓKBAN
MAGYARORSZÁGON**

**THE APPEARANCE OF JOINT
ARRANGEMENTS IN THE CONSOLIDATED
FINANCIAL STATEMENTS PREPARED
ACCORDING TO IFRS IN HUNGARY**

Szerző: Virág Magdolna Ágota

Konzulens: Dr. Orbán Ildikó egyetemi docens

Kézirat lezárásának dátuma: 2024.10.31.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4
1. TÉMAFELVETÉS	5
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	7
2.1. Az IFRS-ek bevezetésének története.....	7
2.2. IFRS 11. Közös megállapodások (szerveződések).....	10
2.2.1. <i>A közös tevékenységek értékelése</i>	15
2.2.2. <i>A közös vállalkozások értékelése</i>	16
2.2.3. <i>Az IFRS 11 Közös megállapodások (szerveződések) standard bevezetésének hatása a beszámolók összehasonlíthatóságára</i>	17
2.3. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT).....	24
3. ANYAG ÉS MÓDSZER	25
3.1. Az elemzett vállalatok bemutatása	25
4. EREDMÉNYEK ÉS AZOK ÉRTÉKELÉSE.....	29
4.1. AutoWallis Nyrt.	30
4.2. Cordia International Zrt.	33
4.3. Duna House Holding Nyrt.	37
4.4. ERSTE AG.....	39
4.5. Magyar Telekom Nyrt.	40
4.6. Market Építő Zrt.	41
4.7. MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.	43
4.8. MVM Energetika Zrt.	47
4.9. OPUS GLOBAL Nyrt.....	49
4.10. Richter Gedeon Nyrt.....	51
4.11. UBM Holding Nyrt.....	53
4.12. Waberer's International Nyrt.	54
4.13. WINGHOLDING Zrt.	55
5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	57
ÖSSZEFOGLALÁS	62
IRODALOMJEGYZÉK	64
MELLÉKLETEK	67

BEVEZETÉS

Az utóbbi száz évben lejátszódó globalizációs folyamatoknak és a multinacionális vállalatok térnyerésének fontos szerepe volt abban, hogy felerősödött az egységes szabályok alapján elkészített pénzügyi kimutatások iránti igény, amelyek nemzeti sajátosságoktól mentesen, általánosan összehasonlítható információkat biztosítanak a felhasználók számára.

Mindennek eredményeképpen kidolgozásra kerültek, majd világszerte elterjedtek a Nemzetközi Számviteli Standardok (International Accounting Standards, a továbbiakban IAS-ek), illetve Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (International Financial Reporting Standards, a továbbiakban IFRS-ek). Az Európai Unió 2002-ban kibocsátotta az 1606/2002/EK rendeletét, amely kimondta, hogy az Európai Unió tőzsdéin jegyzett vállalkozások 2005. január 1-jétől kezdődően kötelesek a nemzetközi számviteli standardok alapján összeállítani összevont (konszolidált) beszámolójukat. Ezáltal az Európai Unió befogadta az IAS-eket és IFRS-eket, és az EU tagállamaiban, így Magyarországon is elindult a számviteli harmonizáció folyamata.

A vállalatcsoportok növekedése és a vállalatok közötti kapcsolatok kiszélesedése újfajta kihívásokat hozott magával a konszolidált beszámoló készítői és felhasználói számára egyaránt. Az egyre szélesebb körben elterjedt közösen végzett tevékenységek és a közös vállalkozások létrehozása megteremtette az igényt egy olyan számviteli standard kialakítására, amely pontosan meghatározza ezen gazdasági egységeknek a fogalmát, jellemzőit a könnyebb beazonosíthatóság érdekében, továbbá rögzíti, hogy milyen módon kell őket a konszolidált beszámolóban megjeleníteni a megbízható, valós összkép biztosítása érdekében.

Mindezekből kifolyólag az IASB (Nemzetközi Számviteli Standard Testület) 2011-ben kiadta az új IFRS 11 Közös megállapodások (szerveződések) standardot, amely felváltotta a korábbi IAS 31 Közös vállalkozásokban lévő érdekeltségek standardot és pontos útmutatást adott a közös szerveződések egyes típusainak beazonosításához és konszolidációjukhoz. A standard a 2013. január 1-jén kezdődő üzleti évektől kötelező az EU tagállamai számára.

Dolgozatomban a Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) jegyzett vállalkozások konszolidált beszámolóit vizsgálom az IFRS 11 standard alkalmazásának tekintetében. Vizsgálatom során arra voltam kíváncsi, hogy hány vállalat rendelkezik Magyarországon közös szerveződéssel, hogyan kezelik és jelenítik meg a vállalatok a közös szerveződések a konszolidált beszámolójukban, milyen mennyiségű és minőségű információt nyújtanak a beszámolók felhasználói számára a közös szerveződésekkel kapcsolatban.

1. TÉMAFELVETÉS

A közös szerveződések Magyarországon egy ritkábban emlegetett, kevésbé ismert szerveződési formát képviselnek, jelentőségük azonban a globalizálódó gazdaságban folyamatosan nő a globális és hazai piacon versenyző vállalatok üzleti stratégiájának szempontjából is. A közös szerveződések konszolidációjának szabályozása jelentős változáson ment keresztül a 2013-ban hatályba lépett IFRS 11 standard bevezetésével, amely egy sokat vitatott, a szakemberek véleményét is megosztó, ezáltal nagyon érdekesítő standarddá vált az utóbbi évtizedben. Mindez arra motivált, hogy kutatásom témául válasszam a közös szerveződések megjelenésének vizsgálatát az IFRS-ek szerinti elkészített konszolidált beszámolóikban Magyarországon.

Vizsgálatom célja, hogy bemutassam az IFRS 11 Közös szerveződések standardot, átfogó képet nyújtsak a közös szerveződések jellemzőiről, típusairól, számviteli kezelésükről, valamint ismertessem a közös szerveződések gyakorlati megjelenítését a konszolidált beszámolóikban, jelentőségüket a vállalatok szempontjából, illetve hogy milyen előnyökkel járhat a közös szerveződésekben való részvétel a vállalatok számára.

A célkitűzéseim megvalósításához kapcsolódóan az alábbi feladatokat fogalmaztam meg:

1. az elméleti alapok ismertetése,
2. kutatási módszerek kiválasztása,
3. közös szerveződéssel rendelkező magyarországi vállalatok összegyűjtése,
4. konszolidált pénzügyi beszámolók vizsgálata a közös szerveződések tekintetében,
5. következtetések és javaslatok megfogalmazása.

Első lépésként elengedhetetlen az elméleti alapok áttekintése, az IFRS 11 standard tartalmának részletes megismerése, beleértve a közös irányítás és a közös szerveződések fogalmát, fajtáit. Az IFRS 11 a korábbi IAS 31 standardot váltotta fel, dolgozatomban ennek okát is szeretném feltárni, illetve megvizsgálom, hogy milyen hatással volt a szabályozás változása a beszámolók összehasonlíthatóságára, a megbízható, valós összkép bemutatására.

A vizsgálat elvégzéséhez szükséges kiválasztani a megfelelő kutatási módszereket is. Dolgozatomban kvalitatív módszerek, dokumentumelemzés, illetve módszertani összehasonlítás segítségével elemzem a kiválasztott vállalatokat.

A következő lépésben szükséges megismerni azokat a magyarországi vállalatokat, amelyek az IFRS-eknek megfelelően készítik a konszolidált beszámolójukat és rendelkeznek közös szerveződéssel. Ezután következhet a kigyűjtött vállalatok beszámolóinak vizsgálata,

különös tekintettel a közös szerveződések és a hozzájuk kapcsolódó speciális tételek megjelenítésére, kezelésére a beszámolóban.

Végül megfogalmazom a kutatásom és ismereteim alapján levont következtetéseimet és javaslatokat teszek a vállalatok vezetői számára, hogy milyen esetekben lehet érdemes közös szerveződést alapítani és milyen előnyökkel járhat ez a vállalatok szempontjából.

Az általam megfogalmazott célkitűzések és feladatok megvalósítása révén átfogó kép nyerhető az IFRS 11 elméleti háttéréről, gyakorlati alkalmazásáról, annak kihívásairól és a közös szerveződésekben rejlő lehetőségekről a magyar vállalatok számára.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Ebben a fejezetben ismertetem a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok történetét és azt, hogy hogyan kerültek bevezetésre az Európai Unió, illetve a magyar gyakorlatba, továbbá bemutatom az IFRS 11. Közös megállapodások (szerveződések) standardot is, amely dolgozatom fő témája. Végezetül röviden kitérek a Budapesti Értéktőzsdére is, mivel az általam vizsgált vállalatok mindegyike a BÉT-en jegyzett vállalat.

2.1. Az IFRS-ek bevezetésének története

A szakirodalom Luca Paciolit tartja a könyvelés atyjának, aki a 15. században először írta le egységesen a kettős könyvvitel szabályait az általa írt tankönyvben, az abban bemutatott elvek és módszerek pedig még ma is érvényesek. (Sangster, 2021) Az azóta eltelt évszázadokban a számvitel jelentős fejlődésen ment keresztül, ami eltérő szabályrendszerek kialakulásához vezetett a világ különböző országaiban a másfajta jogi berendezkedés, vállalatfinanszírozás, kulturális különbségek és adórendszerek miatt.

A 20. században lejátszódó globalizációs folyamatok, a nemzetközi pénzpiacok fejlődése, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok megerősödése és a multinacionális vállalatok térnyerése mind hozzájárultak ahhoz, hogy felerősödött az igény arra, hogy egységes szabályok alapján elkészített pénzügyi kimutatások álljanak a felhasználók rendelkezésére, amelyek nemzeti sajátosságoktól mentesen, általánosan összehasonlítható információkat biztosítanak az érdekeltek számára. (Lakatos, 2014)

Mindezen igények megnövekedése miatt 1973-ban szakmai önszerveződésként 10 ország szakmai képviselőjének részvételével létrejött a Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság (International Accounting Standard Committee, IASC), illetve 2001-től jogutód szervezete a Nemzetközi Számviteli Standard Testület (International Accounting Standard Board, IASB), melyek célja az volt, hogy általánosan elfogadott, érthető, betartandó számviteli standardokat (IAS-eket, majd 2001-től IFRS-eket) dolgozzanak ki, valamint hogy folyamatosan fejlesszék ezeket. (Madarasiné Szirmai et al., 2019)

Körülbelül az IAS-ek létrehozásával párhuzamosan jött létre a másik nagy nemzetközi számviteli szabályrendszer, a US GAAP is, amely szintén globálisan elfogadottá vált, napjainkban azonban jelentősége elmarad az IAS-ekhez/IFRS-ekhez képest, a US GAAP-et főként az amerikai kontinensen alkalmazzák. (Beke, 2016)

Az IFRS mint nemzetközi számviteli információs rendszer használatának célja az, hogy a hasonló tranzakciókat a világ minden táján tevékenykedő vállalatok azonosan kezeljék, ami globálisan összehasonlítható pénzügyi kimutatásokat eredményez. (Csebfalvi, 2012) Mindezek érdekében a standardalkotók létrehozták az IFRS-ek struktúráját képező keretelveket (Framework), illetve magukat a standardokat, amelyek alkalmazása biztosítja, hogy az összehasonlíthatóság teljesüljön.

A Keretelvek című dokumentumban a standardalkotók az alapfogalmakat kívánták tisztázni. Ez jelenti az elméleti alapot a standardok alkalmazói számára, amely segíti az egységes értelmezést a legfontosabb fogalmak, eljárások, módszerek leírásával, összefoglalásával. (Kovács – Deák, 2012)

Egy-egy standard egyes témákat tárgyaló szabályok halmaza, amelyeket a standardalkotók az akkori fejlett világban alkalmazott módszerek összegyűjtésével, majd azok közül a legmegfelelőbb eljárások kiválasztásával alakítottak ki. Ezeknek az egységes számviteli eljárásoknak, úgynevezett legjobb gyakorlatoknak a célja, hogy biztosítsák az egyes számviteli tételek egységes kezelését és ezáltal az összehasonlíthatóságot, előfordultak azonban olyan esetek, amikor a standardalkotók nem tudtak egységes álláspontra jutni az adott téma kapcsán. Ilyenkor gyakran előfordult, hogy a követendő eljárás mellett azzal egyenrangú alternatív eljárások is helyet kaptak egy-egy standardban. Ez a standardok egyik legtöbbször kritizált elemévé vált a későbbiekben, hiszen az alternatívák számának növekedése miatt nem segítette elő az összehasonlíthatóság megvalósulását, ami a standardok megalkotásának egyik fő célja volt. (Deák, 2005) Ilyen standard volt az IAS 31 Közös vállalkozásokban lévő érdekeltségek standard is, amelyet később felváltott az általam vizsgált IFRS 11 Közös szerveződések standard, azonban ezt a következő alfejezetben fejtem ki részletesebben.

Kezdetben az is erősen vitatott volt, hogy a számvitel ilyesfajta nemzetközi formában való újraalkotása mennyire érvényesíthető a gyakorlatban és képes lesz-e hosszú távon fennmaradni, azonban az előzetes kutatások azt mutatták, hogy az IFRS-t önkéntesen alkalmazó vállalatok vagy akár országok azért választották az IFRS alkalmazását, mert az előnyös számukra. (Fekete et al., 2008)

Az 1957-ben aláírt Római Szerződésben megfogalmazott alapszabadságoknak, az áruk, a szolgáltatások, a személyek és a tőke szabad áramlásának köszönhetően az Európai Unióban is egyre inkább megnövekedett az igény a számviteli beszámolók harmonizációjára. Az 1970-es évektől kezdődően az Európai Unió irányelvekkel próbálta egységesíteni a tagállamokban a beszámolóra vonatkozó követelményeket. Az irányelveknek nem volt célja a teljes standardizáció, csupán közelíteni szerették volna egymáshoz a beszámolókat, ezáltal

megkönnyítve az összehasonlíthatóságot. Idővel azonban az irányelvekkel való szabályozás már nem bizonyult elegendőnek, így 2002-ben az Európai Unió az 1606/2002/EK rendelettel előírta tagállamai számára a nemzetközi számviteli standardok alkalmazását az EU tőzsdén jegyzett vállalatok konszolidált beszámolója vonatkozásában. A rendelet 2005. január 1-től kötelezővé tette az Európai Unió tőzsdén jegyzett vállalkozások számára, hogy konszolidált beszámolójukat az IAS/IFRS-ek szerint készítsék el. Ezen kívül a tagállamokra bízták, hogy mely más vállalatok számára teszik kötelezővé vagy elérhetővé, hogy az IFRS-ekkel összhangban készítsék el beszámolójukat. Magyarországon a tőzsdén nem jegyzett, de összevont (konszolidált) éves beszámolót készítő vállalkozások dönthetnek úgy, hogy beszámolójukat az IFRS-ek szerint készítik. (Vajay, 2015)

Az Európai Unió belső számviteli szabályozásában bekövetkezett fejlemények tovább gyorsították a nemzeti számviteli standardok fejlesztését a tagállamokban, akik elkezdtek közelíteni saját nemzeti számviteli szabályrendszerüket a nemzetközihez. Magyarországon már a tervezett 2004-es Európai Unióhoz való csatlakozás előtt megtették az első lépéseket az Európai Unió szabályozáshoz történő harmonizáció irányába. A harmonizációs kötelezettség még erősebbé vált a csatlakozás után, a harmonizációs törekvések azóta is folytatódnak. (Kovács-Rump – Menich-Jónás, 2021)

A 2013/34/EU módosító irányelv megvalósítása érdekében a magyar kormány 2015-ben határozatot hozott, amelyben megfogalmazták, hogy az egyedi pénzügyi kimutatásokra is kiterjesztik az IFRS szabályrendszerét. (Vágner, 2021) 2016-tól *a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (továbbiakban Sztv.)* II. fejezetének 9/A. § (1) bekezdése alapján: „Éves beszámolóját az IFRS-ek szerint állíthatja össze

- a) az a vállalkozó, amelynek közvetlen vagy közvetett anyavállalata az összevont (konszolidált) éves beszámolóját az IFRS-ek szerint készíti el,
- b) a biztosító,
- c) a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank felügyelete alá tartozó pénzügyi vállalkozás, pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény, befektetési vállalkozás, a központi értéktár, a központi szerződő fél, a tőzsde, a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató, az IFRS-ek szerint készített konszolidált pénzügyi kimutatásokba anyavállalati döntés alapján bevont pénzügyi közvetítő és biztosításközvetítő, valamint a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvény hatálya alá tartozó alap és alapkezelő,
- d) a 155. § alapján könyvvizsgálatra kötelezett gazdasági társaság,

e) a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe.”

2017-től pedig a Sztv. 9/A. § (2) bekezdése alapján: „Éves beszámolóját az IFRS-ek szerint állítja össze

- a) az a vállalkozó, amelynek értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség bármely államának szabályozott piacán forgalmazzák,
- b) b) a hitelintézet, továbbá a hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozás.”

Ezzel a törvénymódosítással, amely a mai napig érvényben van, Magyarország teljesítette az uniós számviteli harmonizációs kötelezettségét.

A Sztv. értelmező rendelkezései között azt is megfogalmazza, hogy a nemzetközi számviteli standardok rendszere az IASB által elfogadott és kibocsátott Keretelvekből, IAS-ekből, illetve IFRS-ekből, továbbá a kapcsolódó értelmezésekből (SIC, IFRIC) áll, mindezek összessége alkotja tehát az IFRS struktúráját. A beszámoló elkészítésekor mindegyik alkalmazása szükséges ahhoz, hogy a pénzügyi kimutatások az IFRS-ekkel összhangban készüljenek el.

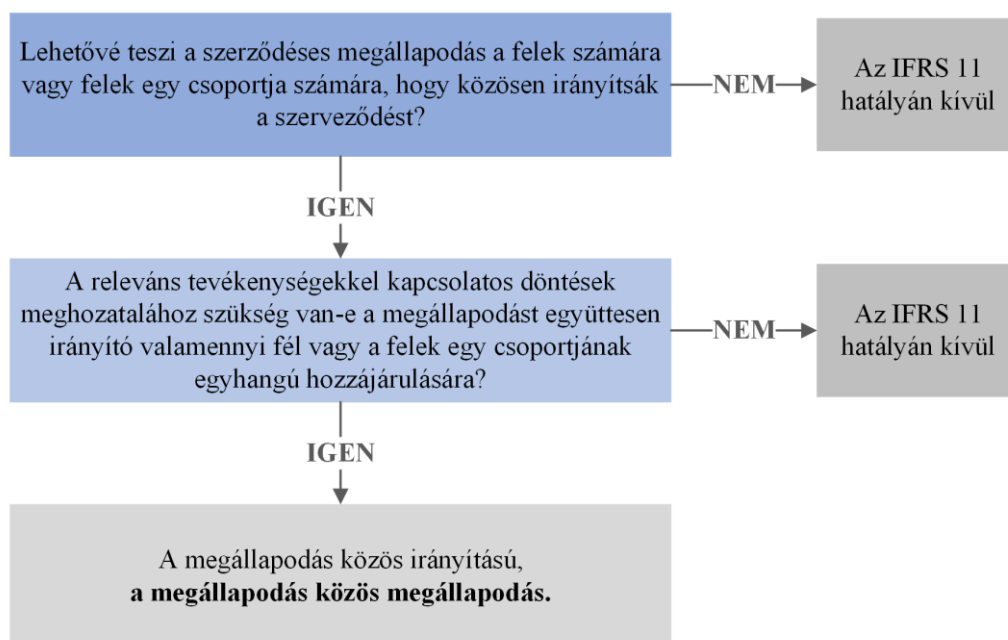
Az IFRS-ek mint alkalmazandó standardok definícióját a Sztv. ily módon határozza meg: „a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról szóló, 2002. július 19-i 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglalt eljárás alapján az Európai Unió Hivatalos Lapjában rendeleti formában kihirdetett nemzetközi számviteli standardok.” (A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény)

2.2. IFRS 11. Közös megállapodások (szerveződések)

A következőkben az IFRS 11 Közös megállapodások (szerveződések) standardot (IASB, 2011a) mutatom be részletesen. Az IFRS 11 standard a közös szerveződésekben részt vevő gazdálkodó egységek pénzügyi beszámolóira vonatkozó elveket tartalmazza. Az új standard felváltotta a korábbi IAS 31 Közös vállalkozásokban lévő érdekeltségek standardot. Az IFRS 11 alkalmazása a 2013. január 1-jén vagy utána kezdődő üzleti évekre kötelező a közös szerveződésekben részt vevő vállalkozások számára.

A standard meghatározza a közös megállapodások fogalmát, fajtáit, ezáltal megkönnyítve a standardok alkalmazói számára, hogy eldöntsék, az IFRS 11 hatálya alá tartoznak-e. A közös szerveződés egy olyan szerződéses megállapodás, amelyben két vagy több fél közös kontrollt gyakorol, ebből kifolyólag a közös szerveződés meghatározó gazdasági folyamataival kapcsolatos döntésekben a felek egyhangú beleegyezésére van szükség.

A döntési folyamatot, amely során megállapíthatjuk, hogy egy szerződéses megállapodás közös szerveződésnek minősül-e, az 1. ábrán látható döntési fa szemlélteti.

1. ábra: A közös kontrol megállapítása

Forrás: Saját szerkesztés az IFRS 11 alapján

A standard a közös szerveződések két fajtáját különbözteti meg, a közös tevékenységet (joint operation) és a közös vállalkozást (joint venture). A közös vállalkozások esetén gyakran előfordul megnevezés még a közös vezetésű vállalkozás is. Ennek oka, hogy IFRS-ek éppen hatályos magyar fordításában nem mindig ugyanúgy szerepel a megnevezésük. Az Európai Bizottság 2023. szeptember 13-án elfogadott 2023/1803 (EU) rendelete alapján jelenleg a közös vállalkozás megnevezés a hatályos, így én dolgozatomban a továbbiakban ezt használom.

Közös tevékenység esetén a közös szerveződés eszközei és kötelezettségei felett a felek jogokkal rendelkeznek és felelősséget vállalnak. Amennyiben a felek nem alapítanak külön jogi egységet a közös szerveződés létrehozásához, mindenképpen közös tevékenység jön létre.

Ezzel szemben közös vállalkozás esetén a felek a közös megállapodás nettó eszközei felett rendelkeznek jogokkal. Amennyiben a közös szerveződés létrehozásakor a felek egy új jogi egységet hoznak létre, a szerződéses megállapodásban rögzíteni kell azokat a feltételeket, amelyek alapján eldönthető, hogy közös tevékenységről vagy közös vállalkozásról van-e szó.

A közös szerveződések típusának meghatározása azért fontos, mert ez dönti majd el, hogy milyen konszolidációs módszert kell alkalmazniuk a közös szerveződésben részt vevő feleknek

a beszámolójuk elkészítésekor. A feleknek a megállapodásból eredő jogait és kötelezettségeiket figyelembe véve kell meghatározniuk, hogy milyen típusú közös megállapodásban vesznek részt. A felek a megállapodás szerkezetét és jogi formáját, a szerződéses megállapodásban általuk megállapított feltételeket, és ha releváns, egyéb tényeket és körülményeket figyelembe véve értékelik jogait és kötelezettségeiket.

A közös szerveződés típusának megállapításának döntési folyamatát a 2. ábra szemlélteti.

2. ábra: A közös szerveződés típusának meghatározása

Forrás: Saját szerkesztés az IFRS 11 alapján

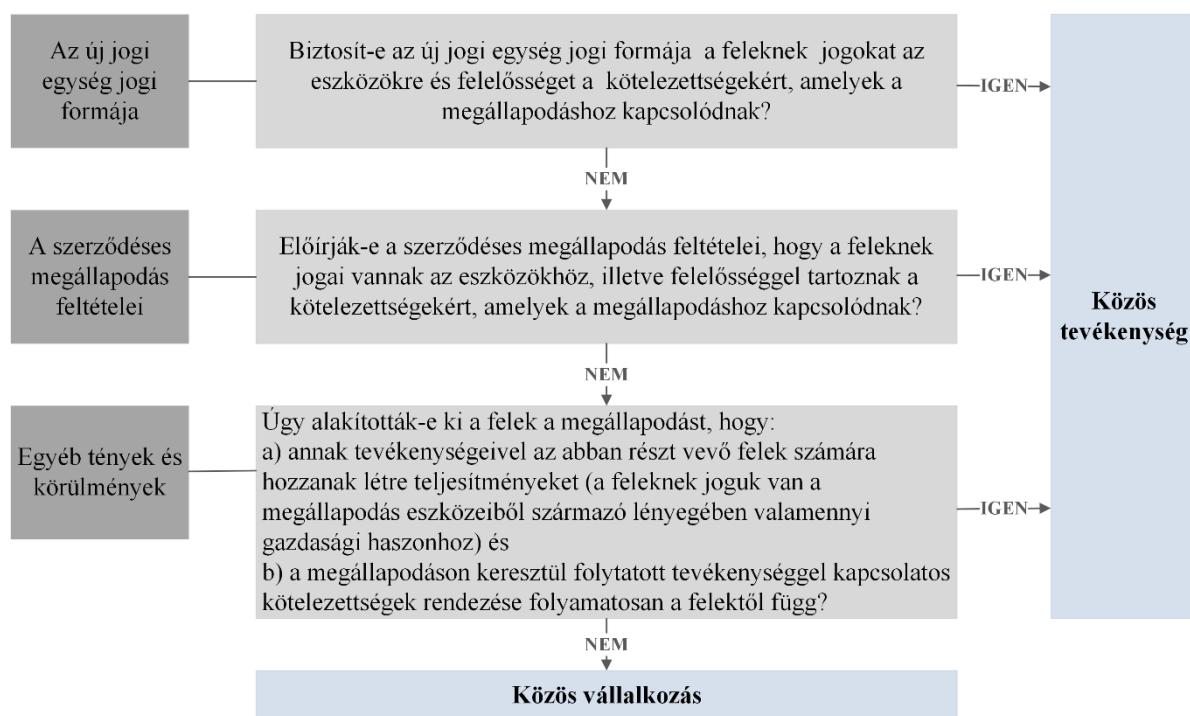
Az átláthatóság kedvéért az 1. táblázatban összefoglalva mutatom be, hogy a közös szerveződés két típusának milyen jellemzőit ismerteti a standard a szerződéses megállapodás feltételei, az eszközökhöz való jog, a kötelezettségek, illetve a bevételek, ráfordítások, nyereség és veszteség tekintetében, kihangsúlyozva a köztük lévő eltéréseket.

1. táblázat: A közös tevékenység és a közös vállalkozás jellemzőinek összehasonlítása

	Közös tevékenység	Közös vállalkozás
A szerződéses megállapodás feltételei	A felek magukkal az eszközökkel és kötelezettségekkel rendelkeznek, az ezekből származó haszonra formálnak jogot.	A felek a közös szerveződés nettó eszközértékével rendelkeznek, az eszközök és források a közös szerveződés tulajdonában vannak.
Az eszközökhöz való jog	A felek a szerződésben meghatározott arányban osztják meg az eszközök feletti jogokat egymás között. Pl. a közös szerveződésben meglévő tulajdonjog vagy a működésben betöltött szerepük alapján.	A felek nem rendelkeznek a közös szerveződés rendelkezésére bocsátott vagy általa beszerzett eszközökkel, azok a közös szerveződés tulajdonában vannak.
Kötelezettségek	A felek a szerződésben meghatározott arányban osztják meg a kötelezettségeket, költségeket, ráfordításokat egymás között. Pl. a közös szerveződésben meglévő tulajdonjog vagy a működésben betöltött szerepük alapján.	A kötelezettségekért maga a közös szerveződés felel. A felek a közös szerveződés irányában csak a befektetésük mértékéig tartoznak felelősséggel.
	A felek kötelesek a velük szemben harmadik személyek által támasztott igények kielégítésére.	Harmadik személyek nem jogosultak a közös szerveződésben részt vevő felekhez fordulni a közös szerveződés által ki nem elégített követeléseikkel kapcsolatban.
Bevételek, ráfordítások, nyereség és veszteség	A felek hozzájárulási kötelezettsége és a bevételekből való részesedése a szerződéses megállapodásban kerül rögzítésre a közös szerveződésben elért relatív teljesítményük alapján.	A felek részesedése a közös szerveződés által elért nyereségből vagy veszteségből a szerződéses megállapodásban kerül rögzítésre.

Forrás: Saját szerkesztés az IFRS 11 alapján

Ahogy már említettem a közös megállapodás létrehozása új jogi egység létrehozásával is történhet, amelynek jogi formája elkülöníti a közös szerveződésben részt vevő feleket és a jogi egységet. Előfordulhat, hogy a felek által megállapított szerződéses feltételek nem specifikálják a felek jogait az eszközök tekintetében és a felelősségüket a kötelezettségek tekintetében, de más tények és körülmények figyelembevételével mégis a megállapodás közös tevékenységként történő besorolását eredményezi. Ez akkor áll fenn, ha más tények és körülmények biztosítják a feleknek a jogokat az eszközök tekintetében és a felelősséget a megállapodással kapcsolatban álló kötelezettségek tekintetében.

3. ábra: Új jogi egység alapításával létrehozott közös szerveződés típusának meghatározása

Forrás: Saját szerkesztés az IFRS 11 alapján

A 3. ábrán a közös szerveződés típusának megállapításának folyamata látható, amennyiben a közös szerveződést külön jogi egység alapításával hozták létre. Ahogyan az ábra is szemlélteti, új jogi egység létrehozása esetén közös tevékenység fog létrejönni, ha egy megállapodást azért hoztak létre, hogy annak tevékenységeivel az abban részt vevő felek számára hozzanak létre teljesítményeket, mivel ez azt jelenti, hogy a feleknek joguk van a megállapodás eszközeiből származó lényegében valamennyi gazdasági haszonhoz. Az ilyen megállapodásokban részt vevő felek gyakran biztosítják hozzáférésüket a megállapodás által biztosított outputokhoz azáltal, hogy megakadályozzák a közös szerveződést abban, hogy outputjait harmadik felek számára értékesítse. Az ilyen módon és céllal létrehozott megállapodás eredményeképpen a megállapodással kapcsolatban felmerült kötelezettségek lényegében a felektől kapott pénzáramok által kerülnek kielégítésre az általuk vásárolt outputok révén. A felek jelentik lényegében az egyetlen pénzáramforrást a megállapodás folyamatos működésének biztosításához, ezáltal felelősek a megállapodással kapcsolatos kötelezettségek tekintetében. (IASB, 2011a)

2.2.1. A közös tevékenységek értékelése

A következő részekben arra szeretnék kitérni, hogy hogyan kell bemutatniuk a közös szerveződésben részt vevő feleknek a beszámolójukban a közös tevékenységet, illetve a közös vállalkozást.

Közös tevékenység esetén a standard meghatározza, hogy mely tételeket kell hozzáadniuk a közös tevékenységben részt vevő feleknek az egyedi és konszolidált mérlegük soraihoz egyaránt a tulajdonrészeik arányában. A közös tevékenység résztvevőjének meg kell jelenítenie a közös megállapodáshoz kapcsolódóan:

1. az eszközeit, ideértve a közösen birtokolt eszközöket
2. a kötelezettségeit, ideértve a közösen vállalt kötelezettségeket
3. a hozamait, amelyek a közös megállapodás által előállított termékek rá jutó részének értékesítéséből származnak
4. a hozamok rá jutó részét, amelyet közvetlenül a közös tevékenység realizált
5. a ráfordításait, ideértve a közös tevékenység során felmerült ráfordítások rá jutó hányadát.

Mindezen kívül a standard meghatároz a közös tevékenységben részt vevő felek és a közös szerveződés egymással folytatott tranzakcióira vonatkozó szabályokat is.

Ha a közös tevékenységben részt vevő egyik fél eszközöket értékesít a közös tevékenységnek, akkor lényegében a többi részt vevővel bonyolítja le a tranzakciót. Ebből következően a standard kimondja, hogy az ezen értékesítésből származó nyereségeket és veszteségeket csak a többi fél részesedésének mértékéig számolhatja el, vagyis a közbenső eredményt ki kell szűrni. Kivételt képez, ha a tranzakciókor bizonyosság van arra, hogy az értékesítendő eszköz nettó realizálható értéke lecsökkent, vagy az eszközre értékvesztést kell elszámolni, ekkor az ebből származó veszteséget teljes egészében el kell számolnia az értékesítő félnek.

Fordított esetben, ha a közös tevékenységben részt vevő fél vásárol eszközt a közös tevékenységtől és a közös tevékenység ezen a tranzakción nyereséget vagy veszteséget ér el, akkor a standard értelmében végső soron a vásárló fél is részesedne a közös tevékenysége által elért nyereségből/veszteségből, hiszen azt részesedésének mértékéig meg kell jelenítenie a konszolidált eredménykimutatásában. Mivel ez ilyen értelemben lényegében egy saját maga felé történő értékesítést jelent, a közös tevékenységben részt vevő fél ennek eredményét szintén nem mutathatja ki, csak ha már a megvásárolt eszközt harmadik fél részére továbbértékesítette. Amennyiben azonban az eszköz értékesíthetősége szempontjából negatív változás következik

be vagy értékvesztés elszámolása válik szükségessé, akkor azonnal el kell számolni a tulajdonrészével arányos veszteséget. (IASB, 2011a)

2.2.2. A közös vállalkozások értékelése

A közös vállalkozásban részt vevők a tőkemódszert használják konszolidációs módszerként, amely az *IAS 28R Befektetések társult vállalkozásokban standardban* kerül bemutatásra. A standard 2011-ben jelentős átdolgozáson esett át, ekkor kapta az „R” (revised) jelzőt és 2013. január 1-től hatályos új formájában, akárcsak az új IFRS 11. Az IAS 28 tartalmazza a társult és közös vállalkozásokra vonatkozó konszolidációs szabályokat.

A tőkemódszer alapján a közös vállalkozásban lévő részesedést kezdetben bekerülési értéken mutatják ki a mérlegben. A részesedésen keletkezhet goodwill, azonban itt nem emeljük ki a részesedés értékéből és mutatjuk ki immateriális eszközként, mint a teljes körű konszolidáció esetén, hanem benne marad a részesedés megjelenített értékében bekerülési értéken.

A bekerülést követően a részesedés értékét minden évben módosítani kell a közös vállalkozásból a befektető vállalkozásra jutó eredménnyel. A közös vállalkozás által fizetett osztalék csökkenti a részesedés értékét, hiszen ha a közös vállalkozásban részt vevő fél osztalékbevételt is elszámolna és a részesedése értékében is kimutatná a felosztásra került eredményt, akkor az kétszeresen kerülne kimutatásra.

Az egymással szembeni követelések és közelezettségek nem kerülnek kiszűrésre, mivel a közös vállalkozás nem a csoport része, a konszolidált mérlegben ezek változatlanul kerülnek bemutatásra. Az egymás közötti tranzakciók hatására keletkező közbenső eredményt azonban itt is szűrni kell, olyan mértékben, ahogyan azt a részesedés mértéke indokolja.

A közös vállalkozás által a benne részt vevő fél felé történő értékesítésből származó nem realizált profitot ki kell szűrni a közös vállalkozás eredményéből, illetve a részt vevő vállalat készleteiből vagy befektetett eszközeiből az értékesítésre kerülő eszköz jellegétől függően.

A közös vállalkozásban részt vevő fél irányából a közös vállalkozás felé történő értékesítés esetén keletkező nem realizált profitot a részt vevő vállalat eredményéből és a részesedés értékéből kell kiszűrni.

Fontos, hogy a standard a közös vállalkozás veszteségeiből való részesedés elszámolását csak a részesedés értékének nullára való leírásáig engedi, további veszteségek nem számolhatóak el.

A közös vállalkozások kimutatása a mérlegben tehát egysoros konszolidációval történik, a befektetés értékét a részesedések közös vállalkozások soron mutatjuk ki. Az eredménykimutatásban a részesedés közös vállalkozás eredményéből soron, egy soron, egy összegben jelenítjük meg, illetve a részesedés közös vállalkozás egyéb átfogó eredményéből soron, szintén egy soron, egy összegben.

2.2.3. Az IFRS 11 Közös megállapodások (szerveződések) standard bevezetésének hatása a beszámolók összehasonlíthatóságára

Ahogy már korábban említettem, az IFRS 11 standard a korábbi IAS 31 Közös vállalkozásokban lévő érdekeltségek standardot váltotta fel. Az IAS 31 standard gyengesége volt, hogy nem definiálta olyan szigorúan a közös szerveződésekhez kapcsolódó fogalmakat és nem rendelt a közös szerveződések egyes típusaihoz egyértelmű konszolidációs módszereket, mint az új IFRS 11 standard. Az IAS 31 értelmében az alkalmazandó könyvelési módszer alapját a megállapodás struktúrája határozta meg. A nem különálló jogi entitások esetén a soronkénti konszolidáció volt alkalmazandó, míg külön jogi entitások esetén választási lehetőséget biztosított a standard a beszámoló készítői számára, hogy a konszolidáció során a tőkemódszert vagy a soronkénti konszolidáció módszerét alkalmazzák. (Christian – Lüdenbach, 2013)

Mindez következtetlenségeket eredményezett a beszámolóknak, ezért az IASB kidolgozta az új IFRS 11 standardot, amelynek célja a beszámolók összehasonlíthatóságának és átláthatóságának növelése volt. Az új standard bevezetése és a soronkénti konszolidáció mint módszer eliminálása a közös vállalkozások konszolidációjából a szakemberek körében is ellentmondásos vélemények kialakulásához vezetett, de számos kritika érte a standardalkotókat a beszámolók készítőinek részéről is, mivel jelentős mennyiségű volt azon vállalatok száma, akik 2013. előtt a soronkénti konszolidáció módszerét alkalmazták, a továbbiakban pedig erre már nem volt lehetőségük. (Sarquis et al., 2022)

A soronkénti konszolidáció mellett állást foglalók szerint a soronkénti konszolidáció átfogóbb képet nyújt a vállalkozás pénzügyi helyzetéről, a kockázatokról és a várható nyereségekről, a tőkemódszerre való átállás pedig számos információtól megfosztja a beszámolók felhasználóit.

A tőkemódszer alkalmazásának támogatói ezzel szemben úgy gondolják, hogy nincs elméleti alapja annak, hogy a közösen kontrollált eszközök és kötelezettségek ugyanúgy kerüljenek kimutatásra a beszámolóban, mint a kizárólag a befektető vállalkozás által birtokolt

eszközök és kötelezettségek, hiszen kérdéses, hogy tekinthetők-e egyáltalán a vállalkozás tulajdonának a Frameworkben foglaltaknak megfelelően. További érv a tőkemódszerre való áttérés mellett, hogy kutatások igazolják azt, hogy amennyiben a közös szerveződésekkel kapcsolatos kiegészítő közzétételek rendelkezésre állnak a beszámolóban, a tőkemódszer alkalmazása hozzájárul az információs aszimmetria csökkentéséhez. Mindebből kifolyólag az IASB 2011-ben az IFRS 11 mellett kibocsátotta az IFRS 12 Egyéb gazdálkodó egységekben lévő részesedésekkel kapcsolatos közzétételek standardot is, amely a korábbi IAS 31-ben található közzétételi elvárásokat váltotta fel és részben az IFRS 11 standard kiegészítéseként is szolgál. (Ašenbrenerová, 2016; Sarquis & dos Santos, 2018)

Fontos megjegyezni, hogy a két számviteli módszer végül ugyanahhoz az összesített saját tőkéhez és nettó jövedelemhez vezet, de a csoport eredményeinek minőségi és mennyiségi szempontból jelentősen eltérő bemutatását eredményezik. Ezeknek az eltéréseknek köszönhetően az elmúlt évtizedekben számos tanulmány próbálta bizonyítani az egyik módszer felsőbbrendűségét a másikkal szemben, az eredmények azonban vegyesek. Sem az elméleti, sem az empirikus kutatások nem szolgálnak olyan meggyőző érvekkel, amelyekkel határozottan megerősítenék valamelyik módszer fölényét. (Bierman, 1992; Graham et al., 2003; So et al., 2018)

Valójában az empirikus irodalom arra szolgáltat bizonyítékot, hogy az IFRS 11 előtt a tőkemódszer vagy a soronkénti konszolidáció használata összhangban állt az adott vállalat és annak közös vállalkozásainak sajátosságaival. A bizonyítékok arra utalnak, hogy a vállalatok vezetői hajlamosak voltak ugyanazt a módszert alkalmazni a pénzügyi kimutatásokban, amelyet belsőleg is használtak a közös vállalkozások teljesítményének és kockázatainak mérésére és ellenőrzésére. Ezáltal tükrözni tudták a vállalat jövőbeli pénzáramlásaival kapcsolatos várakozásaikat, és növelni a konszolidált pénzügyi kimutatások informatív értékét. (Gavana et al., 2020)

Az alább látható 2. és 3. táblázatban egyszerű példákkal, számok segítségével szemléltetem, hogy milyen különbségeket jelent a beszámolóban az immár nem engedélyezett soronkénti konszolidáció, illetve a tőkemódszer alkalmazása.

2. táblázat: **Példa a tőkemódszerrel történő és a soronkénti konszolidáció közötti különbségekre a mérlegben**

	Soronkénti konszolidáció (\$)	Tőkemódszer (\$)
Mérleg		
Befektetett eszközök	15.000	
Befektetés közös vállalkozásban		12.500
Készletek	3.000	
Követelések	2.000	
Pénz	1.000	
<i>Összes eszköz</i>	<i>21.000</i>	<i>12.500</i>
Rövid lejáratú kötelezettségek	1.500	
Halasztott adó	3.000	
Hitel	4.000	
<i>Összes kötelezettség</i>	<i>8.500</i>	<i>0</i>
Nettó eszközök	12.500	12.500

Forrás: Saját szerkesztés Ramberg et al. (2013) alapján

Feltételezzük, hogy vállalatunk 2023. január 1-én megvásárolta egy vállalkozás részvényeinek 50%-át, amellyel közös irányítást szerzett a vállalat fölött a másik 50%-os tulajdonossal együtt. A befektetés értéke 12.500 \$, ennyiért vette meg vállalatunk a részesedését, továbbá pontosan ennyi a közös vállalkozásból rá jutó nettó eszközérték is. Fontos, hogy közös vállalkozások esetén a vállalatunkra jutó nettó eszközérték meghatározásakor arányosítanunk kell a részesedésünk mértékével, vagyis a 12.500 \$ ebben az esetben a közös vállalkozás teljes nettó eszközértékének (25.000 \$) 50%-a.

A 2. táblázatban látható, hogy vállalatunk milyen tételeket mutat ki a konszolidált pénzügyi helyzet kimutatásában (mérlegében) a közös vállalkozásával kapcsolatban, ha a soronkénti konszolidáció módszerével, illetve ha a tőkemódszerrel konszolidálja azt.

Látható, hogy a soronkénti konszolidáció módszere esetén a konszolidált mérlegbe beemelésre kerülne a közös vállalkozásból a vállalatunkra jutó összes eszköz, ami azt eredményezné, hogy 8.500 \$-ral (21.000-12.500) több az összes eszköz értéke, mint a tőkemódszer alkalmazásakor. Ezzel szemben a tőkemódszer esetében csak a részesedés bekerülési értéke, vagyis az az érték amennyiért megvásároltuk azt, kerül be a konszolidált mérlegbe.

A forrás oldalon szintén többletértéket mutatnánk ki soronkénti konszolidáció esetén, mivel felvesszük a közös vállalkozás kötelezettségeiből a ránk jutó 50%-os részt. Tőkemódszer esetén a közös vállalatunk semmilyen kötelezettsége nem kerül be a konszolidált mérlegbe.

Végeredményként látható, hogy mindkét esetben 12.500 \$ konszolidált nettó eszközértéket kapunk, azonban a soronkénti konszolidáció azt a benyomást kelti, mintha vállalatunk nagyobb vagyontömeggel rendelkezne. Ezzel szemben a tőkemódszer esetén mindössze egy mérleg sor mutatja, hogy mennyit ér jelenleg a befektetésünk, továbbá a befektetés értékének növekedése vagy csökkenése az akvizíció utáni években szintén ezen az egyetlen soron kerül majd megjelenítésre.

A fentebbi példa során azt vettük alapul, hogy vállalatunk pontosan annyit fizetett a közös vállalkozásban lévő részesedéséért, amennyit a felvásárolt vállalkozás nettó eszközértékének 50%-a ért. Mi történik akkor, ha ennél többet vagy kevesebbet fizetünk érte? Hogyan jelenítjük meg mindezt a tőkemódszer alkalmazása esetén egyetlen soron?

Tételezzük fel, hogy a fizetett ellenérték 13.000 \$ volt. Ebben az esetben 500 \$-ral többet fizettünk egy részesedésért, mint amennyit a felvásárolt vállalkozás ránk jutó nettó eszközei érnek. Ezt azért tettük, mert például úgy gondoltuk, hogy a vállalkozás márkanéve, kiterjedt ügyfélkörre, piaci pozíciója számunkra a jövőben többlet hasznokat hoz majd. Ebben az esetben az akvizíción keletkezett 500 \$ értékű goodwill, amely nem kerül leválasztásra a befektetés értékéről, hanem növeli azt. A 13.000 \$ teljes egészében a Befektetés közös vállalkozásban mérleg soron kerül majd megjelenítésre. A közös vállalkozáson keletkezett goodwillt rendszeresen tesztelnünk kell az értékvesztés szempontjából, és ha indokoltá válik, mivel a piaci értéke a jövőben várhatóan kevesebb hasznat hoz, mint azt korábban gondoltuk, értékvesztést kell rá elszámolnunk.

A másik esetben tételezzük fel, hogy csak 12.000 \$-t fizettünk a 12.500 \$-t érő részesedésért. A korábbi tulajdonosok eladták a részesedésüket, például azért, mert a vállalat pénzügyi nehézségekkel küzdött, romlott a piaci pozíciója, gyenge teljesítményt nyújtott, mi azonban így áron alul meg tudtuk venni, mivel úgy gondoljuk, hogy a vállalatcsoportunk részeként hasznosítani tudjuk majd ezt a vállalkozást. Ebben az esetben a felvásárláson 500 \$ nyereségünk, úgynevezett negatív goodwill keletkezett, amelyet a felvásárláskor vállalatunk egy összegben, bevételként elszámol. Ilyenkor a mérlegben a Befektetés közös vállalkozásban mérleg soron 12.500 \$ kerül kimutatásra, nem pedig a 12.000 \$ fizetett ellenérték, hiszen a részesedés 12.500 \$-t ér, attól függetlenül, hogy mi olcsóbban jutottunk hozzá.

3. táblázat: **Példa a tőkemódszerrel történő és a soronkénti konszolidáció közötti különbségekre a nettó eredménykimutatásban**

	Soronkénti konszolidáció (\$)	Tőkemódszer (\$)
Nettó eredménykimutatás		
Bevételek	30.000	
Költségek	20.000	
Nettó eredmény	10.000	
Részesedés közös vállalkozás eredményéből		10.000

Forrás: Saját szerkesztés Ramberg et al. (2013) alapján

Az előző példában láthattuk, hogy hogyan történik a kezdeti megjelenítés egy közös vállalkozás felvásárlása esetén. A 3. táblázatban bemutatom, hogy mit mutatna be a vállalatunk a konszolidált eredménykimutatásában a felvásárlást követő évben, szintén összehasonlítva a soronkénti konszolidációt és a tőkemódszert.

Tegyük fel, hogy a megvásárolt közös vállalkozásunk egész 2023-ban folytatta tevékenységét, most pedig elérkezett 2023. december 31-e, amely a saját és közös vállalatunk mérlegfordulónapja is, nekünk pedig el kell készítenünk a konszolidált beszámolóunkat, kezdve a konszolidált eredménykimutatással.

A soronkénti konszolidáció alkalmazása esetén a konszolidáló vállalat a közös vállalkozása bevételeiből és költségeiből a rá eső részesedésarányos, vagyis 50%-os részt hozzáadná a saját eredménykimutatása megfelelő soraihoz. Ha a közös vállalkozásunk 60.000 \$ bevételt és 40.000 \$ költséget termelt az üzleti évben, abban az esetben 30.000 \$ bevétel és 20.000 \$ költség kerülne át a mi eredménykimutatásunkba. Ez összesen 10.000 \$ nettó eredményt jelent. Jól látható, hogy a soronkénti konszolidáció alkalmazása magasabb bevételeket generálna konszolidált szinten és lehetőség adna torzított információk közzétételére, hiszen az elért bevétel a vállalatok fontos mutatója.

A tőkemódszer alkalmazása esetén csak a 10.000 \$ nettó eredményt jelenítjük meg, elkülönítve, a Részesedés közös vállalkozás eredményéből soron az eredménykimutatásban, amely ezáltal lesz része a konszolidált nettó eredményünknek.

Amennyiben a közös vállalkozásnál egyéb átfogó eredmény is keletkezett volna, az is ugyanazon elvek mentén lenne kezelendő mindkét módszer esetében, mint a nettó eredmény, vagyis soronkénti konszolidáció esetén hozzáadódna a konszolidáló vállalat megfelelő eredménykimutatás-soraihoz, míg tőkemódszer esetén egy elkülönült Részesedés közös vállalkozás egyéb átfogó eredményéből soron kerülne kimutatásra.

A 2. és 3. táblázatban található példákban látható, hogy bár a közös vezetésű vállalkozásból az anyavállalatra jutó összes saját tőke értéke és a nettó jövedelem végeredményben ugyanannyi a két módszer esetén, a vállalatok által jelentett összegekre gyakorolt hatása miatt a soronkénti konszolidáció vagy a tőkemódszer alkalmazása befolyásolhatja több pénzügyi mutató értékét, az ágazati rangsorokat, szükségessé tehet további ellenőrzéseket, a hitel- és finanszírozási megállapodásokból eredő szerződéses feltételek újratárgyalását, következésképpen pedig megváltoztathatja a döntéshozatali folyamatot is. (Betancourt – Baril, 2013)

A fenti példa teoretikus, hiszen az IFRS-ek szabályozási módszertana csak a közös tevékenység esetén engedi meg a soronkénti konszolidációt, a közös vállalkozások esetén csak a tőkemódszer alkalmazható. Erre tekintettel a továbbiakban ez a módszer kerül jobban kifejtésre, és csupán ezzel a módszerrel kerül a korábbi példa továbbgondolásra. A 4. táblázatban bemutatom, hogy milyen tényezők hatására és hogyan változik a közös vállalkozásban lévő befektetésünk értéke a jelenleg alkalmazandó tőkemódszerrel való konszolidáció során és ez hogyan kerül megjelenítésre a Befektetés közös vállalkozásban mérleg soron. A következetesség kedvéért ugyanazt a bekerülési érték és nettó eredmény adatot használok fel, amelyeket a 2. és 3. táblázatban is használtam.

4. táblázat: **Példa a Befektetés közös vállalkozásban mérleg sor levezetésére tőkemódszerrel történő konszolidáció esetén (\$)**

Megnevezés	2023.
Nyitó nettó eszközérték	12.500
Részesedés közös vállalkozás eredményéből (50%)	10.000
Kifizetett osztalék (50%)	(2.300)
Közbenső eredmény kiszűrése	(200)
Befektetések közös vállalkozásban	20.000

Forrás: Saját szerkesztés

Látható, hogy a kiindulási pont a részesedés már korábban meghatározott bekerülési értéke, vagyis a közös vállalkozás teljes nettó eszközértékének vállalatunkra eső 50%-os része, amelyet most hívunk nyitó nettó eszközértéknek, hiszen ez az érték szerepel a 2023-as nyitómérlegünkben a Befektetések közös vállalkozásban soron.

A befektetésünk értékét növeli a közös vállalkozás által a tárgyévben elért eredmény 50%-a, 10.000 \$. Ennyi jut vállalatunkra a részesedésünk arányában és ez az érték került

levezetésre a 3. táblázatban. Mind a nettó eredmény, mind az egyéb átfogó eredmény (amennyiben ért el ilyet a közös vállalkozás) arányos része növeli a befektetésünk értékét.

Csökkentő tétel a közös vállalkozás által fizetett osztalék arányosított része. A közös vállalkozás a sikeresen zárt év után osztalékot fizetett a tulajdonosainak 4.600 \$ összegben. Ennek 50%-a (2.300 \$) esik a vállalatunkra. Ugyanakkor a közös vállalkozás által elért eredményt is hozzáadtuk már a befektetésünk értékéhez, aminek szintén része a kapott osztalék is, így most az osztalék értéke duplikáltan került megjelenítésre a kimutatásainkban. Mindezek miatt a részünkre fizetett osztalék értékét, ami a példában 2.300 \$-t jelent, ki kell szűrni a befektetésünk értékéből.

További csökkentő tétel, ha a vállalatunk kereskedik a közös vállalkozásával és azon valamelyikük nyereséget ér el, hiszen ez nem valós nyereség, konszolidált szinten nem tekinthető valós gazdasági eseménynek, olyan mintha saját magunknak értékesítenénk valamit és így próbálnánk nyereséget kimutatni. Az így keletkező közbenső eredményt (400 \$) tehát szintén részesedésarányosan ki kell szűrni a befektetés értékéből. Ez a jelen példában 200 \$ kiszűrendő értéket jelent.

A 4. táblázatban látható, hogy végeredményben 20.000 \$ lett a záró nettó eszközértéke a befektetésünknek, vagyis ez az összeg szerepel a 2023-as konszolidált mérlegünkben a Befektetések közös vállalkozásban soron.

A közös vállalkozásban lévő befektetés mérlegértékéhez kapcsolódóan fontos megemlíteni azt a speciális esetet is, amikor a közös vállalkozásunk huzamosabb ideig veszteségesen működik. Ilyenkor vállalatunknak a közös vállalkozása veszteségéből rá eső részt kell kimutatnia a konszolidált eredménykimutatásában, ez pedig értelemszerűen csökkenteni fogja a befektetés értékét a konszolidált mérlegben. Előfordulhat, hogy a közös vállalkozás akkora mértékű veszteséget halmoz fel, amely már meghaladja a befektetés értékét. Ebben az esetben a közös vállalkozásban lévő befektetés értékét nullára kell csökkenteni a mérlegben, negatív egyenleg azonban nem mutatható ki, a további veszteségeket elkülönítetten szükséges nyilvántartani és a kiegészítő megjegyzések között bemutatni. Ha a közös vállalkozás ezt követően újra nyereséget ér el, a nyereségből való részesedésünk csak azután fogja ismét növelni a befektetés értékét a konszolidált mérlegben, ha a nyereségek meghaladják a nyilvántartott, de a mérlegben ki nem mutatott veszteségek értékét. (IASB, 2011b)

A 2. és 3. táblázatban bemutatott teoretikus példákkal tehát szemléltettem azt, hogy milyen eltéréseket okozna a beszámolóknak, ha még mindig engedélyezett alternatíva lenne a közös vállalkozások konszolidációja esetén a soronkénti konszolidáció alkalmazása. Látható, hogy valóban hátrányosan hatna az egyes beszámolók összehasonlíthatóságára, hiszen

ugyanazon vállalkozást vizsgálva két jelentősen eltérő pénzügyi beszámolót kaptunk, emiatt pedig az ezen beszámolók alapján készített elemzések, mutatók is teljesen más képet festenének ugyanarról a vállalkozásról. A 4. táblázatban már csak a jelenleg is engedélyezett tőkekonszolidációs módszert alkalmazva gondoltam tovább az előző példákat és vázoltam fel egy számomra logikus módszert a közös vállalkozásban lévő befektetések követő értékelésére, illetve kitértem arra a speciális esetre is, amikor a közös vállalkozás veszteségesen működik.

2.3. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT)

Mivel dolgozatomban a BÉT-en jegyzett, IFRS 11 standardot alkalmazó vállalkozásokat vizsgálom, a szakirodalomi fejezet utolsó részében röviden bemutatom a Budapesti Értéktőzsdét.

A BÉT a Magyar Nemzeti Bank többségi tulajdonában álló szervezet, amelynek feladata, hogy átlátható és likvid piacot biztosítson a különböző értékpapírok számára. Célja, hogy megfelelő forrásbevonási lehetőségeket teremtsen a hazai vállalatok számára, valamint, hogy befektetési lehetőséget biztosítson a lakossági és intézményi befektetőknek. (Katona, 2019)

A Budapesti Áru- és Értéktőzsde (BÉÁT) 80 éven át Európa egyik vezető tőzsdéje volt, egészen az államosítások utáni 1948-as feloszlataáig. A tőzsde 1990-ben nyitotta meg újra kapuit és fontos szerepet kapott a rendszerváltás után az állami vállalatok tőzsdére vitelében, a régióban az elsők között. A BÉT 2015-ben került sok év után ismét többségi nemzeti tulajdonba az MNB által. (Parragh – Végh, 2018)

Jelenleg a BÉT-en részvény, hitelpapír-, származékos és áruszekció is rendelkezésre áll a vállalatoknak és befektetőknek, továbbá a BÉTa piacon lehetőség van külföldi részvényekkel is kereskedni. Ezen kívül a BÉT külön programmal igyekszik megcélozni a közepes méretű vállalatokat, megkönnyítve számukra a tőzsdére lépést. (BÉT, 2024)

Dolgozatomban a BÉT-en jegyzett összes vállalkozást vizsgálom, amely alkalmazza az IFRS 11 standardot, függetlenül attól, hogy a tőzsdén standard vagy prémium részvényekkel, vagy valamilyen fajta kötvénnyel kereskednek.

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

A dolgozatom megírásához elsősorban szekunder adatokat használtam fel. Az első fejezetben ismertettem a témám elméleti háttérét hazai és nemzetközi források feldolgozásával, kitértem az IFRS-ek európai és magyarországi bevezetésének történetére, magára az általam vizsgált IFRS 11 Közös megállapodások (szerveződések) standardra, a közös szerveződések értékelésére, az új standard bevezetésének hatásaira. Végül röviden kitértem a Budapesti Értéktőzsdére (BÉT) is.

A dolgozatomban vizsgált vállalatok mindegyike BÉT-en jegyzett, IFRS-ek szerinti konszolidált beszámolót készítő vállalat, amely tagja valamilyen közös szerveződésnek. Az elemzés elvégzéséhez az előbb említett szempontoknak megfelelő vállalatok beszámolóit szekunder adatgyűjtéssel választottam ki a jelenleg a BÉT-en jegyzett százötvenöt vállalat közül, majd pedig dokumentumelemzéssel, illetve módszertani összehasonlítással megvizsgáltam őket.

A dokumentumelemzés egy kvalitatív kutatási módszer, amely a dokumentumok áttekintésére és értékelésére szolgál. A kvalitatív kutatásban alkalmazott más elemzési módszerekhez hasonlóan a dokumentumelemzés során is szükséges az adatok vizsgálata és értelmezése, hogy jelentést nyerjenek, megértsük őket, és empirikus ismereteket szerezzünk. A módszertani összehasonlítás is egy kvalitatív, empirikus kutatási módszer, amely arra szolgál, hogy párhuzamot vonjak az egyes közös szerveződéssel rendelkező vállalatok között, és elemezni tudjam a köztük található hasonlóságokat és különbségeket. (Bowen, 2009)

3.1. Az elemzett vállalatok bemutatása

Dolgozatomban összesen tizenkét közös szerveződésben részt vevő társaság konszolidált beszámolóját dolgozom fel. A vizsgált vállalatok megismeréséhez szükséges legfontosabb információkat táblázatos formában mutatom be.

Az 5. táblázatban láthatóak a vállalatok működési szektorai. Ezen információkat a BÉT honlapjáról gyűjtöttem, így fontos megjegyezni, hogy számos vállalat több területen is tevékenykedik, az alábbi táblázatban mindössze a BÉT általi csoportosítás szerepel.

Látható, hogy a leggyakrabban előforduló szektorok az egyéb pénzügyi szolgáltatás és az ingatlanszektor, mindegyikben három-három vállalat tevékenykedik. A WINGHOLDING Zrt. esetében nem nyújtott a működési szektorra vonatkozó információt a BÉT, azonban a beszámolója alapján ez a vállalatcsoport is az ingatlanszektorban működik. Emellett az

építőipar is szorosan ehhez a szektorhoz köthető, ebben egy darab vállalat folytatja működését. További egy-egy vállalkozás végez egyéb ipari szolgáltatási, telekommunikációs, energetikai, gyógyszeripari, illetve árufuvarozási tevékenységet.

Megállapítható, hogy a közös szerveződésekben részt vevő vállalatok között legnagyobb arányban az innovatív iparágakban tevékenykedő, gyakran fejlesztési tevékenységet is végző vállalatok vesznek részt.

5. táblázat: **Az elemzésbe bevont cégek neve és fő tevékenységeik**

Sorszám	Cégnév	Szektor
1.	AutoWallis Nyrt.	Egyéb pénzügyi szolgáltatás
2.	CORDIA International SE	Ingatlanberuházás
3.	DUNA HOUSE HOLDING Nyrt.	Ingatlan
4.	ERSTE AG	Banki szolgáltatások
5.	Magyar Telekom Nyrt.	Telekommunikáció
6.	Market Építő Zrt.	Építőipar
7.	MOL Nyrt.	Kőolaj- és földgázipar
8.	MVM Zrt.	Energetika
9.	OPUS GLOBAL Nyrt.	Egyéb pénzügyi szolgáltatás
10.	Richter Gedeon Nyrt.	Gyógyszeripar
11.	UBM Holding Nyrt.	Egyéb pénzügyi szolgáltatás
12.	Waberer's International Nyrt.	Árufuvarozás, komplex logisztika, biztosítás
13.	WINGHOLDING Zrt.	n.a.

Forrás: Saját szerkesztés a BÉT információi alapján

A következő táblázatban a vállalatok néhány alapvető, a beszámolóikban található pénzügyi információját foglalom össze, amelyek képet adnak a vállalatok méretéről és jövedelmezőségéről.

Az 6. táblázat a következő információkat tartalmazza:

- a beszámoló pénzneme,
- a vállalat mérlegfőösszege,
- árbevétele,
- jegyzett tőkéje,
- a dolgozók átlagos statisztikai létszáma,
- alap EPS mutató értéke.

6. táblázat: A vállalatok megismeréséhez szükséges alapvető információk

Cégnév	Pénz-nem	Mérlegfő-összeg	Árbevétel	Jegyzett tőke	Átlagos statisztikai létszám (fő)	EPS mutató (alap)
AutoWallis Nyrt.	ezer Ft	151.949.155	366.266.781	6.162.999	36	21,32 Ft
Cordia International SE	millió Ft	287.110	64.103	18.014	n.a.	n.a.
DUNA HOUSE HOLDING Nyrt.	ezer Ft	33.497.446	32.818.311	171.989	204	75,2 Ft
ERSTE AG	millió EUR	337.155	2.699	860	45.709	6,80 EUR
Magyar Telekom Nyrt.	millió Ft	1.463.831	849.372	97.156	6.722	83,73 Ft
Market Építő Zrt.	millió Ft	286.781	326.143	1.000	1.466	n.a.
MVM Zrt.	millió Ft	7.025.452	5.079.039	849.379	18.724	n.a.
MOL Nyrt.	millió Ft	7.703.125	8.908.499	79.192	24.769	714,81 Ft
OPUS GLOBAL Nyrt.	ezer Ft	1.072.649.076	643.788.064	17.541.151	4.457	38,5 Ft
Richter Gedeon Nyrt.	millió Ft	1.361.217	805.158	18.638	11.901	860 Ft
UBM Holding Nyrt.	ezer Ft	63.030.245	231.612.070	118.519	394	40,94 Ft
Waberer's International Nyrt.	ezer EUR	703.562	710.909	6.118	6.044	1,69 EUR
WINGHOLDING Zrt.	millió Ft	1.219.056	172.302	5	902	n.a.

Forrás: Saját szerkesztés a vállalatok 2023. évi IFRS-ek szerint készült konszolidált beszámolóinak alapján

A 6. táblázatban látható, hogy a vállalatok többsége magyar alapítású és tulajdonosú vállalatcsoport, amely forintban készíti a konszolidált beszámolóját. Kivételt képez az Erste AG, amely egy osztrák székhelyű bankcsoport, osztrák végső anyavállalattal és így euróban készíti a beszámolóját, illetve a Waberer's International Nyrt., amely bár magyar kézben lévő csoport, a széleskörű külföldi tevékenysége miatt választhatta az euróban történő beszámolást.

A zártkörű részvénytársasági formában működő vállalkozások esetében látható, hogy nem szolgáltatott adatot a részvényenként elért nyereségükkel, vagyis az EPS mutatójukkal kapcsolatban, mivel ez az ő esetükben nem kötelező. A Cordia International SE az átlagos statisztikai létszámát sem tette közzé, holott ez kötelező lenne számára is. A Cordia International SE 2023. december 31-ig Cordia International Zrt-ként működött, társasági formáját 2024. január 1-i hatállyal módosította Európai Részvénytársasággá (Societas Europaea vagy SE).

A vizsgált vállalatok majdnem mindegyike december 31-i mérlegfordulónappal rendelkezik. Kivételt képez az UBM Holding Nyrt., amely egy mezőgazdasági tevékenységet végző csoport anyavállalata, és amely június 30-át választotta mérlegfordulónapjául, mivel ez felel meg a Csoport tevékenységét alapvetően meghatározó növénytermesztés szezonálisának.

Ebben a fejezetben bemutattam az általam alkalmazott kutatási módszereket, illetve a kutatásomhoz felhasznált anyagokat, a következő 3. fejezetben pedig kifejtem a kutatásom során szerzett ismereteket, az elért eredményeket.

4. EREDMÉNYEK ÉS AZOK ÉRTÉKELÉSE

Diplomadolgozatom ezen fejezetében bemutatom az általam vizsgált tizenhárom BÉT-en jegyzett, IFRS 11 standardot alkalmazó vállalat közös szerveződéseit, amelyek a 7. táblázatban láthatóak.

7. táblázat: A vizsgált vállalatok közös szerveződései összefoglalva

Sor-szám	Anyavállalat neve	Közös szerveződés megnevezése	Közös szerveződés típusa
1.	AutoWallis Nyrt.	AutoWallis Caetano Zrt.	közös vállalkozás
2.	AutoWallis Nyrt.	RN Hungary Kft.	közös vállalkozás
3.	CORDIA International SE	Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o. Csoport	közös vállalkozás
4.	CORDIA International SE	Stacja Kazimierz Csoport	közös vállalkozás
5.	DUNA HOUSE HOLDING Nyrt.	Hunor utca 24 Kft.	közös vállalkozás
6.	ERSTE AG	N/A	közös vállalkozás
7.	Magyar Telekom Nyrt.	800 MHz-es 4G mobilhálózat kiépítése	közös tevékenység
8.	Market Építő Zrt.	MCM Beton Kft.	közös vállalkozás
9.	Market Építő Zrt.	Tudásépítő-Team Nonprofit Zrt.	közös vállalkozás
10.	Market Építő Zrt.	MIP Alapanyaggyártó Zrt.	közös vállalkozás
11.	MOL Nyrt.	BaiTex Llc. / MK Oil and Gas B.V.	közös vállalkozás
12.	MOL Nyrt.	ENEOS MOL Synthetic Rubber Zrt.	közös vállalkozás
13.	MOL Nyrt.	Rossi Biofuel Zrt.	közös vállalkozás
14.	MOL Nyrt.	Dunai Vízmű Zrt.	közös vállalkozás
15.	MOL Nyrt.	Datapac Group	közös vállalkozás
16.	MOL Nyrt.	ALTEO Nyrt.	közös vállalkozás
17.	MOL Nyrt.	Mogyoród Koncessziós Kft.	közös vállalkozás
18.	MOL Nyrt.	Nagykátai Koncessziós Kft.	közös vállalkozás
19.	MOL Nyrt.	Ócsa Koncessziós Kft.	közös vállalkozás
20.	MVM Zrt.	Corvinus Energy Kft.	közös vállalkozás
21.	MVM Zrt.	OGD Berettyóújfalu Koncessziós Kft.	közös vállalkozás
22.	OPUS GLOBAL Nyrt.	OPESZ OPUS Zrt.	közös vállalkozás
23.	Richter Gedeon Nyrt.	Medimex Irodaház Kft.	közös vállalkozás
24.	Richter Gedeon Nyrt.	Richter-Helm BioTec Management GmbH	közös vállalkozás
25.	Richter Gedeon Nyrt.	Richter-Helm BioTec Management GmbH & Co. KG	közös vállalkozás
26.	UBM Holding Nyrt.	MA-KA Kft.	közös vállalkozás
27.	Waberer's International Nyrt.	WPL Ingatlanfejlesztő Kft.	közös vállalkozás
28.	WINGHOLDING Zrt.	N/A	közös vállalkozás

Forrás: Saját szerkesztés a vállalatok beszámolóí alapján

Információimat a vállalatok 2023. évi IFRS-eknek megfelelően, azokkal összhangban készített konszolidált beszámolóiból nyertem. Mindegyik anyavállalat esetében megvizsgáltam, hogy hány darab, illetve milyen fajta közös szerveződéssel rendelkeznek és ezeket hogyan mutatják be a beszámolójukban.

Néhány konszolidált beszámolót készítő vállalat esetében előfordult, hogy nem nevesítettem a közös szerveződések, mert a vállalat azokat nem mutatta be egyenkénti részletezettséggel a beszámolójában, vagy a konszolidációba bevont túl nagy számú közös szerveződés nem teszi lehetővé jelenlegi bemutatásukat.

A táblázatból is látható, hogy mindössze egy vállalat rendelkezik közös tevékenységgel, a Magyar Telekom Nyrt, a többi vállalat kizárólag közös vállalkozást mutatott ki.

4.1. AutoWallis Nyrt.

Az AutoWallis Csoport a közép-kelet-európai régió meghatározó autókereskedelmi és mobilitási szolgáltatója. A csoport a régió 16 országában van jelen a gépjármű- és alkatrész kis- és nagykereskedelem, szerviz szolgáltatások, illetve a rövid- és hosszú távú gépjárműkölcsonzés területein. A konzervatív növekedési stratégia, az akvizíciók fontos része sikerüknek, ennek köszönhetően jelenleg már több, mint 30 leányvállalat, illetve 2 közös vállalkozás is a cégcsoport részét képezi. Az ázsiai márkák térnyerését felismerve az elsők között léptek partnerségre olyan kínai márkákkal, mint a BYD és az MG. Az AutoWallis Nyrt. 2019 óta van jelen a Budapesti Értéktőzsdén, mára pedig már több mint duplájára növekedett az AutoWallis részvények súlya a BUX kosárban. (AutoWallis Group, 2024)

A csoport közös vállalkozásainak legfontosabb adatait a 8. táblázatban foglaltam össze.

8. táblázat: Az AutoWallis Nyrt. közös vállalatai

Társaság neve	Tulajdonosi részesedés	Fő tevékenység	Bejegyzés országa
AutoWallis Caetano Holding Zrt.	50%	Vagyonkezelés	HU
RN Hungary Kft.	50%	Személygépjármű kereskedelem	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy a csoportszerkezet szerint a csoport két közös vállalkozással rendelkezik, az AutoWallis Caetano Holding Zrt-vel és az RN Hungary Kft-vel. A kiegészítő megjegyzésekből megtudhatjuk, hogy a Holdingot 2022-ben kifejezetten az RN Hungary Kft.

felvásárlása céljából alapították, így az RN Hungary Kft. a Holdingon keresztül vált az AutoWallis Nyrt. közös vállalkozásává. A Holding is készít konszolidált beszámolót, az AutoWallis Nyrt. ezt konszolidálja be a saját kimutatásaiba.

A 9. táblázatban látható, hogy milyen sorokon és milyen összegben mutatja ki az anyavállalat a konszolidált eredménykimutatásában, illetve konszolidált mérlegében a közös vállalkozásokhoz kapcsolódó tételeket.

9. táblázat: **Az AutoWallis Nyrt. közös vállalatainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (E Ft)**

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban:		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	1.069.947	317.718
A pénzügyi helyzet kimutatásban:		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	2.887.665	2.167.718

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport ugyanazon soron mutatja ki az eredménykimutatásában a társult és a közös vállalkozásaiból származó eredményét, illetve a mérlegben is szintén egy soron jeleníti meg a társult és közös vállalkozásokban lévő részesedéseit. Ennek oka, hogy mindkét típusú befektetés tőkemódszerrel kerül konszolidálásra. Ez növeli a mérleg és az eredménykimutatás áttekinthetőségét, azonban a befektetők megfelelő informálásához elengedhetetlen, hogy a kiegészítő megjegyzések között kellő részletezettséggel külön is bemutassák mind a társult, mind a közös vállalkozásokat. A Csoport jelenleg nem rendelkezik társult vállalkozással, így gyakorlatilag csak a közös vállalkozások kerülnek megjelenítésre a fentebb említett eredménykimutatás-, valamint mérlegsoron.

Látható, hogy 2023-ban az anyavállalatra 1.069.947 ezer Ft nyereség jutott a közös vállalkozásai eredményéből, amelyet az átfogó eredménykimutatásban a Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből soron mutat ki. Megállapítható, hogy a vizsgált évben az eredmény jóval magasabb volt, mint az azt megelőző évben. Ennek oka az lehet, hogy az RN Hungary Kft. akvizíciója 2022.10.03-án történt. Ilyen esetben a konszolidált eredménykimutatás összeállításánál csak az akvizíció után keletkező eredmény vehető figyelembe, hiszen csak ez illeti meg az anyavállalat tulajdonosait.

A 10. táblázatban a Befektetések társult és közös vállalkozásokban mérleg sor levezetését mutatom be a Csoport kiegészítő megjegyzéseiben közzétett információk alapján.

10. táblázat: **Befektetések társult és közös vállalkozásokban mérlegsor**
levezetése (E Ft)

Megnevezés	2023.
Nyitó nettó eszközérték	4.434.564
Tárgyévre jutó eredmény	2.217.684
Kifizetett osztalék	(700.000)
Záró nettó eszközérték	5.952.248
Csoportra jutó nettó eszközérték (50%)	2.976.124
Közbenső eredmény kiszűrése	(88.459)
Goodwill	0
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	2.887.665

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Az AutoWallis Csoport a befektetés értékének levezetésekor a közös vállalkozás teljes nyitó nettó eszközértékéből indul ki, amely 4.434.564 ezer Ft és megegyezik az előző évi záró nettó eszközértékkel. Ehhez adódik hozzá a 2.217.684 ezer Ft-os tárgyévi eredmény, amelyet külön is levezet a Csoport a közös vállalkozás főbb eredménytégeit kiemelve, illetve levonásra kerül a közös vállalkozás által kifizetett 700.000 ezer Ft osztalék, hiszen az már korábban elszámolásra került az anyavállalat pénzügyi bevételei között is, így duplikáltan jelenne meg a konszolidált beszámolóban, ha most a tárgyévi eredmény részeként is hozzáadnák a befektetés értékéhez. Az így meghatározott záró nettó eszközértéket arányosítják ezután a részesedésük mértékével, így a csoportra jutó nettó eszközérték 2.976.124 ezer Ft. Fontos, hogy a csoportnak közbenső eredményt is szűrnie kellett, ez pedig már arányos módon került meghatározásra, vagyis ezt a nettó eszközérték arányosítása után kell kiszűrniük. A Csoport külön soron emeli ki, hogy goodwill nem kapcsolódik a befektetés értékéhez. A közös vállalkozásban lévő befektetés értéke így 2.887.665 ezer Ft.

A Csoport részletes és átlátható kimutatásokat tesz közzé a közös vállalkozásaival kapcsolatban a kiegészítő megjegyzései között, elsősorban táblázatok formájában. Az átláthatósághoz az is nagyban hozzájárult, hogy a Csoport egyáltalán nem rendelkezik társult vállalkozásokkal, így nem okoz nehézséget a társult és közös vállalkozások adatainak elkülönítése.

A Csoport azt is feltüntette, hogy milyen kapcsolat van a közös vállalkozásai között, nevezetesen, hogy az egyik leányvállalata a másiknak. Mivel az AutoWallis Caetano Holding Zrt. maga is konszolidált beszámolót készít, az anyavállalat pedig mindössze az ő konszolidált beszámolója alapján határozta meg a közös vállalkozásai értékét, ez is egyszerűbbé tette a konszolidációt és a bemutatást is.

4.2. Cordia International Zrt.

A Cordia International Csoport főtevékenysége lakóingatlanok fejlesztése, illetve értékesítése. A Csoport elsősorban többszalados lakóingatlan-projektek kivitelezésével és értékesítésével foglalkozik magánvásárlók számára Magyarországon, Lengyelországban, Romániában, Spanyolországban és az Egyesült Királyság. (CORDIA, 2024)

A Csoport 2023-ban a 11. táblázatban látható közös vállalkozásokkal rendelkezett.

11. táblázat: A Cordia International Csoport közös vállalkozásai

Társaság neve	Tulajdonosi részesedés	Bejegyzés országa
Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o.	49%	PL
FPP Powsin Sp. z o.o.	49%	PL
Osiedle Innova Sp. z o.o.	49%	PL
Stacja Kazimierz I Sp. z o.o.	50%	PL
Stacja Kazimierz II Sp. z o.o.	50%	PL
Stacja Kazimierz III Sp. z o.o. SK	50%	PL

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A csoport egyik leányvállalata, a WWA Development S.A. közvetlenül 49%-os részesedéssel rendelkezik a Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o.-ban, a közösen kontrolláló másik tulajdonos a spanyol fejlesztő, a Martinsa Fadesa. A Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o. leányvállalatai az FPP Powsin Sp. z.o.o. és az Osiedle Innova Sp. z.o.o., amelyek az anyavállalatuk által szintén közös vállalkozásnak minősülnek. 2023. során az FPP Powsin Sp. z o.o. beolvadt a Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o.-ba, így a cég külön jogi egységként megszűnt tovább működni.

A Stacja Kazimierz Csoportot alkotó három vállalatot a Stacja Kazimierz projekt kivitelezése céljából hozták létre és a Grupa Holdingowa Waryński S.A.-val közösen kontrollálja őket az anyavállalat.

A Csoport az eredménykimutatásában és a mérlegében szintén összevontan mutatja be a társult és a közös vállalkozásokhoz kapcsolódó tételeket. A 12. táblázatban ezeket foglalom össze, mivel az anyavállalat társult és a közös vállalkozásokkal is rendelkezik, külön bontva is feltüntettem a közös vállalkozásokhoz kapcsolódó értékeket.

12. táblázat: A Cordia International csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban:		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	(1.319)	5.048
Ebből Részesedés közös vállalkozások eredményéből	143	2.564
A pénzügyi helyzet kimutatásában:		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	24.088	25.056
Ebből Befektetések közös vállalkozásokban	897	2.842

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy összességében a társult és közös vállalkozások eredményéből való részesedés veszteséget mutat. Ez nem a közös vállalkozásoknak köszönhető, hiszen azok kisebb nyereséggel zárták az évet, ugyanakkor megállapítható az is, hogy a 2023-ban elért eredményük nagymértékben elmarad az előző évitől. A befektetések mérlegértéke is csökkent, itt jelentős csökkenés látható a közös vállalkozások esetében.

Az értékek csökkenéséhez hozzájárult, hogy a csoportszerkezetben jelentős változások következtek be 2022-ben és 2023-ban. A 4. ábrán, amely nagy mérete miatt a mellékletben található meg, ezeket foglalom össze a könnyebb érthetőség kedvéért a csoportszerkezet bonyolultságából kifolyólag. Fontos megjegyezni, hogy az ábrán látható vállalatok között vannak, amelyekben az anyavállalatnak nem közvetlenül van részesedése, hanem például egy másik leányvállalata által, azonban a vizsgálatom és az érthetőség szempontjából nem lényeges vállalatokat nem jelenítettem meg.

2022-ben még a közös vállalkozások között volt kimutatva a Cordia Global 6. Ingatlanbefektetési Részalap, amely 2023-tól leányvállalatnak minősül, mivel a másik befektető kivonult belőle. Ezáltal a vállalat kikerült az egysoros konszolidáció alól és 2023-ban teljeskörűen konszolidálásra került. Ez hozzájárult ahhoz, hogy a társult és közös vállalkozások értéke lecsökkent a mérlegben.

Ezen kívül az anyavállalat eladta korábbi 100%-os leányvállalatának, a Finext Global 1. Ingatlanforgalmazó Részalapnak nagy részét, amely így 27,66%-os részesedéssel társult vállalkozássá vált és 2023-ban már tőkemódszerrel került konszolidálásra. Ez a tétel ezáltal növelte a Befektetés társult és közös vállalkozásokban mérleg sor értékét.

A 13. táblázatban látható, hogy hogyan járultak hozzá a fent említett társaságok, illetve az anyavállalat másik társult vállalkozása, az Argo Properties N.V., továbbá a közös vállalkozások a mérleg sor alakulásához.

13. táblázat: **Befektetések társult és közös vállalkozásokban (M Ft)**

Megnevezés	2023.	2022.
Cordia Global 6 Ingatlanbefektetési Részalap	0	273
Finext Global 1. Ingatlanforgalmazó Részalap	2.218	0
Argo Properties N.V.	20.973	21.941
Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o.	447	1.803
Stacja Kazimierz Csoport	450	1.039
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	24.088	25.056

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A táblázatból kitűnik, hogy a csoportszerkezeti változásoktól eltekintve, mind a társult, mind a közös vállalkozások értékében csökkenés következett be 2023-ban. A csökkenéseket nagy mértékben kompenzálta, hogy 2023-ban tőkemódszerrel került konszolidálásra a Finext Global 1. Ingatlanforgalmazó Részalap, amely 2.218 millió Ft értéken került be a Befektetések társult és közös vállalkozásokban mérlegsorra.

A következőkben annak okait szeretném feltárni, hogy milyen tényezők hatására csökkent a többi befektetés értéke. A 14. táblázatban bemutatom, hogy hogyan alakult 2023-ban és 2022-ben a tőkemódszerrel konszolidált vállalatok Csoportra jutó eredménye, szintén lebontva a külön konszolidálandó társult és közös vállalkozásokra.

14. táblázat: **Részesedések társult és közös vállalkozások eredményéből (M Ft)**

Megnevezés	2023.	2022.
Cordia Global 6 Ingatlanbefektetési Részalap	41	803
Finext Global 1. Ingatlanforgalmazó Részalap	22	0
Argo Properties N.V.	(1.525)	1.681
Stacja Kazimierz Csoport	48	976
Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o.	95	1.588
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	(1.319)	5.048

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy az összeredmény veszteségesbe fordulása mögött az Argo Properties N.V. társult vállalkozás veszteségessége áll, azonban ez nem képezi a vizsgált témám szerves részét, így ennek okait nem vizsgálom mélyebben. Ezen kívül a 2022-es évhez viszonyítva 2023-ban jelentősen kisebb lett mindkét közös vállalkozáscsoport, a Stacja Kazimierz vállalatok és a Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o. Cordia Csoportra jutó eredménye is. Ennek részletesebb vizsgálatához a 15. és 16. táblázatokban összehasonlítható módon bemutatom a Stacja Kazimierz, illetve a Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o. közös vállalkozások Csoportra jutó eredményének levezetését.

15. táblázat: A Stacja Kazimierz közös vállalkozások mérlegértékének levezetése (M Ft)

Megnevezés	2023.
Nyitó nettó eszközérték	1.039
Befektetés csökkenése	0
Részesedés közös vállalkozás eredményéből	48
Kifizetett osztalék	(643)
Devizaátszámítási különbözet	6
Összesen	450

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Megállapítható, hogy a befektetés értékének csökkenése mögött a Stacja Kazimierz vállalatok esetben egy jelentős összegű, 643 millió forintos, anyavállalat részére kifizetett osztalék áll.

16. táblázat: A Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o. közös vállalkozás mérlegértékének levezetése (M Ft)

Megnevezés	2023.
Nyitó nettó eszközérték	1.803
Befektetés csökkenése	(703)
Részesedés közös vállalkozás eredményéből	95
Kifizetett osztalék	(742)
Devizaátszámítási különbözet	6
Összesen	447

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Fadesa Polnord Polska Sp. z o.o. esetében is részben a 742 millió forintos osztalékfizetés áll a befektetés értékének csökkenése mögött. A másik ok az FPP Powsin Sp. z o.o. vállalat már korábban említett beolvadása a Fadesa Polnord Polska Sp. z.o.o. vállalatba, aminek következtében 703 millió forint értékben kerültek bevonásra részvények.

Mivel a Csoport főtevékenysége lakóingatlanok fejlesztése és értékesítése, így számos leányvállalata és a közös vállalkozásai is elsősorban projektcégek, amelyek esetében gyakori, hogy osztalékot csak a projekt sikeres lezárása után fizetnek a tulajdonosok részére. Ez indokolhatja a korábban vizsgált jelentős mértékű osztalékkifizetéseket.

A Csoport esetében megnehezítette a közös vállalkozások vizsgálatát, hogy a beszámoló a társult és közös vállalkozásaihoz kapcsolódó információkat nem egyetlen fejezetben, összefoglaltan mutatta be, hanem több fejezet között megosztotta az egyes bemutatandó adatokat. További nehézséget okozott a bonyolult csoportszerkezet és az abban bekövetkezett változások, amelyek szintén felületesen kerültek bemutatásra a kiegészítő megjegyzésekben.

4.3. Duna House Holding Nyrt.

A Duna House Holding Nyrt. 2003-ban alakult és fő tevékenysége az ingatlan-, és hitelközvetítés. A szolgáltatói szektorban, elsősorban az ingatlan és a pénzügyi termékek közvetítési területein vezetői pozíciót tölt be Közép-Európában. A cégcsoport 315 ingatlanirodával és több, mint 4.000 ingatlanközvetítő és hiteltanácsadó szakemberrel áll ügyfelei rendelkezésére Magyarországon, Lengyelországban, Csehországban és Olaszországban. (Duna House, 2024)

A Duna House Holding Nyrt. egyetlen közös vállalkozással rendelkezik, melynek legfontosabb adatait a 17. táblázat tartalmazza.

17. táblázat: A Duna House Holding Nyrt. közös vállalkozása

Megnevezés	Tulajdonosi részesedés	Bejegyzés országa
Hunor utca 24 Kft.	50%	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Hunor utca 24 Kft. a csoportba tartozó egyik leányvállalatnak, a MyCity Residential Development Kft-nek a közös vállalkozása. A projektcég célja Budapest III. kerületében, a Hunor utca és a Vörösvári út által határolt területen 105 lakásos lakópark létesítése.

A csoport szintén összevontan jeleníti meg a pénzügyi kimutatásaiban a társult és közös vállalkozásokból származó eredményt, illetve a bennük lévő befektetéseket. A 18. táblázatban ezeket az adatokat foglaltam össze.

18. táblázat: A Duna House Holding Nyrt. csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (E Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	(6.339)	214.439
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	(6.339)	81.284
A pénzügyi helyzet kimutatásban		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	118.122	101.127
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	3.288	101.127

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A pénzügyi kimutatásokból látható, hogy bár a Részesedés közös vállalkozások eredményéből eredménykimutatás sor veszteséget mutat, a Társult és közös vállalkozásokban lévő befektetések értéke mégis nőtt 2022-ről 2023-ra. Ennek oka a változó csoportszerkezetben rejlik, ugyanis a csoport több akvizíciót is végrehajtott az utóbbi két évben.

2022-ben a csoport felvásárolta az olaszországi Hgroup S.p.A. holdingtársaság 70%-os tulajdonrészét, azonban a befektetési szerződés tartalmazott egy a negyedéves pénzügyi tervek teljesülésének ideje alatti időszakra vonatkozó közös irányítási kikötést: a Csoport és a Hgroup menedzsmentjének közös döntése kellett a fő üzletpolitikai kérdésekben. A 30%-os kisebbségi tulajdonosok a Hgroup irányítására vonatkozó extra kontroll jogaikat 2022. március 31-ig elvesztették. Mindezek miatt a Hgroup csoport:

- 2022.01.13 és 2022.03.31. között közös vállalkozásként,
- 2022.04.01-től kezdődően leányvállalatként került megjelenítésre a Duna House csoport konszolidált pénzügyi kimutatásaiban.

Mindebből következően láthatjuk a 18. táblázatban, hogy a befektetés értéke csak a közös vállalat 101.127 ezer forintos értékét tartalmazza, hiszen a fordulónapon csak az került közös vállalkozásként kimutatásra, míg az eredménykimutatásban a Hgroup csoport eredményéből származó három havi arányos rész is kimutatásra került.

A 2023-as átfogó eredménykimutatás mindössze a Hunor utca 24 Kft. eredményéből való részesedést tartalmazza, a Duna House csoport nem számolt el eredményt a 2023. szeptember 30-án megvásárolt 10%-os Professionecasa részesedése után, amelyet társult vállalkozásnak tekint, magát a részesedést azonban megjelenítette a Társult és közös vállalkozásokban lévő befektetések mérlegsoron. A Professionecasa részesedésről további információt nem szolgáltatott a konszolidált beszámolóban.

A 19. táblázatban látható a Hunor utca 24 Kft. mint közös vállalkozás mérlegértékének levezetése.

19. táblázat: **A Hunor utca 24 Kft. közös vállalkozás mérlegértékének levezetése (E Ft)**

Megnevezés	2023.
Nyitó nettó eszközérték	101.127
Részesedés közös vállalkozás eredményéből	(6.339)
Kifizetett osztalék	(91.500)
Összesen	3.288

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Mivel ebben az esetben is építőipari projektcégről van szó, hasonló helyzet áll fenn, mint a Cordia International Csoport esetén. A közös vállalkozás jelentős mértékű osztalékot fizetett a tulajdonosainak, mivel vélhetően a projekt, amelynek céljából létrehozták, megvalósításra került.

4.4. ERSTE AG

Az Erste Bank Csoport Ausztria legrégebbi takarékbankja. A Csoport teljeskörű banki és egyéb pénzügyi szolgáltatásokat kínál, mint például megtakarítási számlák, vagyonkezelés (beleértve a befektetési alapokat), lakossági hitelek és jelzáloghitelek, befektetési banki szolgáltatások, értékpapír- és származékos ügyletek, portfóliókezelés, projektfinanszírozás, külkereskedelmi finanszírozás, vállalati pénzügyek, tőkepiaci és pénzpiaci szolgáltatások, devizakereskedelem, lízing és faktoring. (Erste Group, 2024)

A Csoport a kiegészítő megjegyzései között negyvennégy tőkemódszerrel konszolidált vállalkozását tette közzé, vagyis összesen ennyi társult és közös vállalkozással rendelkezik. A Csoport nem nevesítette, hogy mely vállalatok tartoznak mely kategóriába.

A konszolidált mérlegben és eredménykimutatásban a 20. táblázatban látható értékek szerepelnek a tőkemódszerrel elszámolt befektetések kapcsán.

20. táblázat: Az Erste Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M EUR)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	23	18
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	N/A	N/A
A pénzügyi helyzet kimutatásban		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	241	209
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	N/A	N/A

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy a Csoport csak összevontan mutatja ki a társult és közös vállalkozások értékét, illetve a Csoportra jutó eredményüket. A Csoport ugyanazon szegmensek szerinti bontásban mutatja be a tőkemódszerrel elszámolt befektetéseit, mint ahogyan a leányvállalatit is: hitelintézetek, pénzügyi intézetek, illetve egyéb kategóriába sorolták be őket. Ez látható a 21. táblázatban.

21. táblázat: Az Erste Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M EUR)

Megnevezés	2023.	2022.
Hitelintézetek	44	43
Pénzügyi intézetek	93	83
Egyéb	105	83
Összesen	241	209

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport a szegmensek szerinti bontást szeretné hangsúlyosabban bemutatni a befektetőknek, a beszámolóban végig következetesen ezt a szempontot helyezik előtérbe. Összesen három tőkemódszerrel elszámolt befektetést mutatnak ki egyenként is részletezve, ezeket a Csoport stratégiai fontosságú befektetésnek ítéli meg, azonban mindhárom társult vállalkozás, amelyeket én dolgozatomban nem vizsgállok.

Az Erste Csoport nagy hangsúlyt helyez a befektetők megfelelő tájékoztatására, így megállapítható, hogy a közös vállalkozások kevésbé részletes bemutatásának oka az, hogy a Csoport nem erre helyezi a hangsúlyt, a részletekbe menő bemutatás elvonná a figyelmet azokról az információkról, amiket a Csoport lényegesnek tart és ki akar emelni. Ilyen szempontból a közös vállalkozások minimális adattartalommal történő bemutatása nem tekinthető hibának, hiszen a konszolidált IFRS beszámolók fő célja a megbízható, valós összkép nyújtása a beszámoló felhasználói számára azáltal, hogy a vezetőség a beszámolóban ki tudja emelni a legfontosabbnak ítélt, nagy jelentőséggel bíró területeket.

4.5. Magyar Telekom Nyrt.

A Magyar Telekom leányvállalataival együtt alkotja a Magyar Telekom Csoportot, amely Magyarország és Észak-Macedónia vezető távközlési szolgáltatója, míg Bulgáriában és Romániában alternatív távközlési szolgáltató. A Csoport legfelső irányító tulajdonosa a Deutsche Telekom AG, aki teljeskörűen konszolidálja a Magyar Telekom Csoportot. (Magyar Telekom, 2024)

2015-ben a Magyar Telekom és a Yettel Magyarország (korábban: Telenor Magyarország) megállapodott, hogy közösen üzemelteti és fejleszti 800 MHz-es 4G mobilhálózatát Budapest kivételével az egész országban. A megállapodás elsődleges célja a 4G mobilinternet lefedettség kiépítésének felgyorsítása a vidéki régiókban és a nagyobb

sávszélesség biztosítása a 4G ügyfelek számára. A megállapodás értelmében a Yettel Magyarország Nyugat-Magyarországon, a Magyar Telekom pedig az ország keleti régiójában üzemeltet bázisállomásokat. A megállapodást a Csoport közös tevékenységnek minősíti, mivel a stratégiai döntéseket a Magyar Telekom és a Yettel közösen hozza meg, és nincs külön gazdálkodó egység a megegyezés működtetésének ellenőrzésére.

A közös tevékenység soronkénti konszolidációval kerül megjelenítésre a konszolidált beszámolóban, vagyis a Csoportnak a közös tevékenységhez kapcsolódó, a Csoportot illető összes eszközt, kötelezettséget, hozamot és ráfordítást hozzá kell adnia a megfelelő eredménykimutatás-, illetve mérleg sorához. A Csoport nem mutatja ki elkülönítve a konszolidált kiegészítő megjegyzések között, hogy mely tételek kapcsolódnak a közös tevékenységhez, illetve mekkora ezek értéke.

Magyarországon nem gyakori a közös tevékenység működtetése, jelenleg a Magyar Telekom Nyrt. az egyetlen BÉT-en jegyzett, IFRS-ek szerinti konszolidált beszámolót készítő társaság, amely részt vesz ebben a típusú közös szerveződésben. Ez is indokolhatja azt, hogy kevesebb figyelmet fordítanak a közös tevékenység részletesebb bemutatására a konszolidált beszámolóban és csak a minimálisan feltüntetendő információkat szerepeltetik, pedig befektetőként érdemes lehet ennél bővebben is megismerni az adott vállalat közös tevékenységét, például a felek közötti megállapodásokat vagy a tevékenységből eredő kötelezettségeket. A közös tevékenységhez kapcsolódó összes eszköz, kötelezettség, hozam és ráfordítás tömören és átláthatóan bemutatható lenne például táblázatos formában.

Közös vállalkozással nem rendelkezett a Csoport sem 2023-ban, sem az azt megelőző évben.

4.6. Market Építő Zrt.

A Market Építő Zrt. építőipari területen fővállalkozóként, generálkivitelezőként működő vállalkozás. (Market.hu, 2024)

A Csoport három közös vállalkozással rendelkezik, amelyek legfontosabb adatait a 22. táblázat tartalmazza.

22. táblázat: A Market Építő Zrt. közös vállalkozásai

Megnevezés	Tevékenységi kör	Szavazati arány	Bejegyzés országa
MCM Beton Kft.	Előre kevert beton gyártása	50%	HU
Tudásépítő-Team Nonprofit Zrt.	Szakmai középfokú oktatás	33,33%	HU
MIP Alapanyaggyártó Zrt.	M.n.s. egyéb nemfém ásványi termék gyártása	50%	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport mindhárom közös vállalkozását jelentősnek ítéli, ezért részletesebben is bemutatja őket. A konszolidált mérleg és eredménykimutatás a 23. táblázatban látható információkat tartalmazza a közös vállalkozásokkal kapcsolatban.

23. táblázat: A Market Építő Zrt. csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	589	(4.639)
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	(143)	(93)
A pénzügyi helyzet kimutatásban		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	6.777	3.825
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	2.482	183

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy a közös vállalkozások értéke kevésbé jelentős a társult vállalkozásokhoz képest, azonban 2022-ről 2023-ra nagymértékű növekedés következett be az értékükben a veszteségességük ellenére is. Ennek okainak feltárásához részletesebben is meg kell vizsgálni a közös vállalkozásokban lévő befektetéseket, ezért a vállalkozások egyenkénti bemutatása a 24. táblázatban látható.

24. táblázat: **A Market Építő Zrt. Csoport közös vállalkozásainak mérlegértékének levezetése (M Ft)**

Megnevezés	MCM Beton Kft.	Tudásépítő-Team Nonprofit Zrt.	MIP Alapanyaggyártó Zrt.
Csoportra jutó nettó eszközérték	156	51	2.275
Goodwill	0	0	0
Értékvesztés	0	0	0
Kifizetett osztalék	0	0	0
Részesedés közös vállalkozás eredményéből	(62)	(92)	11

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A közzétett információkból láthatjuk, hogy a közös vállalkozásokban lévő befektetések értékét nem módosította más csak a közös vállalkozások eredményéből való részesedés, ami pedig összevontan veszteséget mutat. A Csoportra jutó nettó eszközérték meghatározásakor a Csoport a közös vállalatok pénzügyi helyzet kimutatásából indul ki és vezeti le a rá eső nettó eszközértéket, vagyis nem mutatja be részletesen a tárgyévi eredmény beépülését a befektetés értékébe. Mindennek jelen esetben nem is lenne jelentős információtartalma, mivel 2023-ban a befektetések értékében nem került kimutatásra goodwill, nem számoltak el a tárgyévben értékvesztést és osztalékot sem fizetettek a közös vállalkozások.

A közös vállalkozások értékében bekövetkezett növekedés annak köszönhető, hogy az előző évben még 100%-os tulajdoni hányaddal leányvállalatként kimutatott MIP Alapanyaggyártó Zrt. esetében 2023-ban külső tőke került bevonásra 50%-os részesedéssel. Így a Csoport elvesztette a vállalat felett az önálló kontrollt és 2023-tól már közös vállalkozásként mutatja ki. Megtudhatjuk még a kiegészítő megjegyzésekből, hogy az értékesítés kapcsán eredményt nem számoltak el.

4.7. MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

A MOL Nyrt. és leányvállalatai egy nemzetközi kőolaj-, és földgáz petrokémiai és fogyasztói kiskereskedelmi vállalat, mely több, mint 30 országban aktív. 25.000 nemzetközi munkavállalójával és a társaság jogelődeivel együtt több, mint 100 éve van jelen az iparágban. A MOL-csoport több mint 80 éves tapasztalattal rendelkezik a kutatás és termelés területén. 11 országban meglévő olajipari jelenlétével és 7 országban folytatott termelő tevékenységével változatos portfóliót tudhat magának a Csoport. A MOL-csoport Downstream részlege három

finomítót működtet, valamint két petrokémiai üzemet integrált érték lánc menedzsmenttel Magyarországon, Szlovákiában és Horvátországban. Emellett a Csoport egy több mint 2.400 benzinkútból álló hálózatot működtet 10 országban. (MOL Group, 2024)

A MOL Csoporthoz tartozó közös vállalatok a 25. táblázatban láthatóak.

25. táblázat: A MOL Csoport közös vállalkozásai (2023)

Megnevezés	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	Bejegyzés országa
BaiTex Llc. / MK Oil and Gas B.V.	Kutatás és kitermelés / Kutatás befektetés menedzsment	51%	RU/NL
ENEOS MOL Synthetic Rubber Zrt.	Szintetikus gumi gyártása	49%	HU
Rossi Biofuel Zrt.	Bioüzemanyag komponens gyártása	25%	HU
Dunai Vízmű Zrt.	Víztermelés, ellátás	33%	HU
Datapac Group	IT szolgáltatások	25%	SK
ALTEO Nyrt.	Energiaszolgáltató	25%	HU
Mogyoród Koncessziós Kft.	Kutatás és kitermelés	49%	HU
Nagykátai Koncessziós Kft.	Kutatás és kitermelés	49%	HU
Ocsa Koncessziós Kft.	Kutatás és kitermelés	49%	HU
Terra Mineralna Gnojiva d.o.o. / Petrokemija d.d.*	Befektetés menedzsment	27%	HR
ITK Holding Zrt.*	Mobilitási és tömegközlekedési szolgáltatások	94%	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport 2023-ban kilenc közös vállalkozással rendelkezett, illetve a táblázatban feltüntettem két „*” jellel jelölt korábbi közös vállalatot is, amelyek speciális esetek a csoportszerkezet megváltozása miatt, és amelyeket a későbbiekben részletesebben is kifejtek.

A 26. táblázatban látható, hogy milyen tételek milyen értéken kerültek megjelenítésre a konszolidált beszámolóban a Csoport társult és közös vállalkozásaival kapcsolatban.

26. táblázat: **A MOL Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M Ft)**

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés a társult és közös vállalkozások eredményéből	1.317	(29.486)
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	(477)	(37.751)
A pénzügyi helyzet kimutatásában		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	204.187	190.805
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	29.549	9.142

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy 2022-ben a Csoport közel 38 milliárd forintos veszteséget ért a közös vállalkozásain. Az adott évben mindössze a bioüzemanyagot gyártó Rossi Biofuel Zrt. és az IT szolgáltatásokat nyújtó Datapac Group eredményéből való részesedése mutatott kisebb összegű nyereséget. Legveszteségesebb közös vállalkozása az MK Oil and Gas B.V., illetve annak leányvállalata, a BaiTex Llc., amely kőolaj és földgáz kutatás és termelésben vesz részt Oroszországban. A BaiTex Llc. által a MOL Csoport felé teljesített kifizetések 2022-ben és 2023-ban is az Oroszország elleni szankciók miatt korlátozott bankszámlán vannak, ezért az összeg nem áll rendelkezésre általános felhasználásra. A MOL Csoport 2022-ben és 2023-ban értékvesztette a beruházás teljes értékét, a követeléseket és a korlátozott bankszámla egyenlegét. 2022-ben a Csoport összesen 25 milliárd forint veszteséget ért el ezeken a közös vállalkozásain, míg 2023-ban már sikerült 2,4 milliárd forint nyereséget realizálnia.

Az előző évhez képest a 2023-as év már egy pozitívabb képet mutat, bár a közös vállalkozásokon elért eredmény ebben az évben is negatív volt. 2023-ban a legjelentősebb negatív tétel a szintetikus gumi gyártásával foglalkozó ENEOS MOL Synthetic Rubber Zrt. volt, amely 2023-ban (és 2022-ben is) közel 8 milliárd veszteséget termelt a Csoportnak.

A javuláshoz hozzájárult, hogy a szintén veszteséges Terra Mineralna Gnojiva d.o.o., illetve leányvállalata, a Petrokemija d.d. vállalkozások 2022-ben átsorolásra kerültek az értékesítésre tartott eszközök közé, így 2022 volt az utolsó év, amikor a veszteségük megjelent a Csoport pénzügyi beszámolójában.

Szintén 2022-ben mutatták ki utoljára az ITK Holding Zrt. veszteségét, amelyet a Csoport lépésenkénti felvásárlással szerzett meg, és amely 2023-ban a pénzügyi év zárásának napjával teljeskörűen konszolidálásra került, mivel a MOL a hatályos részesedési megállapodással összhangban ellenőrzést szerzett a vállalkozás felett. A Holding 2023-as eredményhez való hozzájárulása így 1.103 millió forint volt, amely úgy keletkezett, hogy a korábban a kölcsönökön keletkezett veszteséget feloldották a társaság közös vállalatok közül történő

kivezetésével egyidejűleg, ebből kifolyólag 1.888 millió forint nyereség keletkezett, ezt ellentételezte a még közös vállalkozásként elszámolt veszteség, vagyis -785 millió forint.

A 26. táblázatban látható még, hogy a közös vállalkozásokban lévő befektetések mérlegértéke 20 milliárd forinttal megnövekedett. Ennek egyik oka, hogy 2023-ban 15 milliárd forint értékben felvásárlásra került az ALTEO Nyrt. 25%-os tulajdonrésze, amely közös vállalkozásként kerül kimutatásra, és amellyel a Csoport növelni szeretné a zöld piacon való jelenlétét. Továbbá 2023-ban megszerezte még a Csoport a Mogyoród Koncessziós Kft., az Nagykáta Koncessziós Kft. és az Ócsa Koncessziós Kft. üzletrészeinek 49-49%-át, amelyek így szintén közös vállalkozásokká váltak.

A Csoport csak a négy jelentősnek ítélt közös vállalkozását mutatja be részletesebben is, ezek láthatóak a 27. táblázatban.

27. táblázat: A MOL Csoport közös vállalkozásainak 2023-as mérlegértékek levezetése
(M Ft)

Megnevezés	BaiTex Llc.	ALTEO Nyrt.	Rossi Biofuel Zrt.	ENEOS MOL Zrt.
Csoportra jutó nettó eszközérték	16.189	8.531	8.631	404
Goodwill	0	6.619	0	0
Eszközre jutó felértékelés	952	0	0	0
Értékvesztés	(17.141)	0	0	0
Közbenső eredmény szűrése	0	0	0	(399)
Befektetés könyv szerinti értéke	0	15.150	8.631	5
Csoportra jutó eredmény	2.368	1.092	1.619	(7.851)

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport, bár kimutatja a négy jelentős közös vállalkozásából származó eredményeit, nem mutatja be külön azt a lépést, amikor a tárgyévi eredmény hozzáadásra kerül a befektetés nyitó nettó eszközértékéhez. Ezalatt azt értem, hogy a 27. táblázatban látható Csoportra jutó nettó eszközértékeket már a tárgyévi eredmény figyelembevételével határozták meg. A példa kedvéért a táblázatot ugyanabban az elrendezésben készítettem el én is, ahogyan azt a Csoport a saját kiegészítő megjegyzései között közzétette. Látható, hogy a Csoportra jutó eredmény a befektetés könyv szerinti értékének meghatározása után kapott helyet. Ez megnehezítheti az átláthatóságot. A pénzügyi beszámoló felhasználója számára, amennyiben nem jártas a közös vállalkozások konszolidációjában, zavaró lehet, hogy nem kerül egyértelműen kimutatásra, hogy a Csoportra jutó eredmény már figyelembevételre került az értékvesztés elszámolásakor, illetve a befektetés értékének kiszámításakor. Azt a hatást kelti, mintha a befektetés kiszámolt

könyv szerinti értékéhez még hozzá kellene adódnia a tárgyévi eredménynek. Például a BaiTex Llc. esetében a csoportra jutó eredmény levezetésében azt látjuk, hogy 2023-ban a vállalat 2.368 millió forint nyereséget ért el, a befektetés értéke azonban mégis 0 Ft lett, hiszen az eredmény már hozzáadásra került a befektetés értékéhez, aztán pedig a teljes összegre értékvesztést számoltak el.

A BaiTex Llc. esetében látható még, hogy az eszközei felértékelésre kerültek a tárgyévben. Ez arra utal, hogy a piaci értékük magas, értékesíthetők lennének, azonban a Csoport nem szeretné eladni őket, hiszen folytatni szeretné a kitermelést az adott oroszországi területen. Mivel azonban az orosz-ukrán konfliktus hatására a Csoport nem fér hozzá a befektetéséből származó pénzeszközeihez, a cég egész értékére értékvesztést kellett elszámolniuk, aminek következtében a befektetés könyv szerinti értéke 0 Ft lett. Ezt az értékvesztést a helyzet kedvező változása esetén visszaírhatják majd.

Kiemelném, hogy a mérlegben a befektetés értéke nem lehet kevesebb, mint 0 Ft, hiszen egy eszközről van szó, azonban a gyakorlatban előfordulhat, hogy egy befektetés a nullára történő leírása után továbbra is veszteséget termel. Ebben az esetben a befektetés mérlegértéke 0 Ft marad, azonban a Csoportnak vezetnie kell a közös vállalkozása veszteségeit. A mérlegben akkor kerül változás kimutatásra, ha a befektetés újra nyereségesbe fordul és pozitív összeg mutatható ki a befektetés értékeként.

A frissen felvásárolt ALTEO Nyrt. részesedés esetében a részesedés értékében kimutatásra került 6,6 milliárd forint goodwill. A goodwillt a mérlegben nem választják le a befektetés értékéről, az a befektetés bekerülési értékének részét képezi.

A Rossi Biofuel Zrt. esetében egyetlen tételt sem mutattak ki a vállalkozás eredményén kívül, amely módosította a befektetés értékét, míg az ENEOS MOL Synthetic Rubber Zrt. esetében is csak egy ilyen tétel volt, a közbenső eredmény kiszűrése.

A MOL Csoport nem mutatja be vállalatonkénti lebontásban a konszolidált beszámolójában a közös vállalkozásaitól kapott osztalékot. Ennek oka az lehet, hogy veszteségességükből kifolyólag nem fizetnek osztalékot, vagy amennyiben fizetnek a Csoport nem itéli jelentősnek az összeget, erről nem tesznek említést a konszolidált beszámolóban.

4.8. MVM Energetika Zrt.

Az MVM Energetika Zártkörűen Működő Részvénytársaság 1991. december 31-én alakult a jogelőd Magyar Villamos Művek Tröszt átalakulásával. Az MVM Zrt. tulajdonosa a részvények 100%-át birtokló Magyar Állam, a Magyar Államot megillető részvények felett a

tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét az Energiaügyi Minisztérium gyakorolja 2022. december 1-jétől. Az MVM Csoport egy vertikálisan integrált, nemzeti energetikai vállalatcsoportot, amelynek működése lefedi a teljes hazai energiaszektor. Az MVM erőművei, villamosenergia átviteli hálózata segítségével, gáz és villamosenergia elosztó hálózatával, valamint gáz és villamosenergia kereskedelmi tevékenységével versenyképes stratégiai holdingként a hazai villamosenergia és gázpiac meghatározó résztvevője. Az MVM Csoport szerepet vállal a régió energetikájában, kiemelten Csehország földgáz és villamosenergia kereskedelmi piacán és Magyarország biztonságos földgázellátásában négy földalatti gáztároló létesítményének üzemeltetésével. (MVM, 2024)

Az MVM Csoport a 28. táblázatban látható közös vállalkozásokkal rendelkezik.

28. táblázat: Az MVM Csoport közös vállalkozásai

Megnevezés	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	Bejegyzés országa
Corvinus Energy Kft.	Kutatás és kitermelés	50%	HU
OGD Berettyóújfalu Koncessziós Kft.	Kutatás és kitermelés	50%	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Az OGD Berettyóújfalu Koncessziós Kft-ben lévő tulajdonrészesedést 2023. folyamán szerezte meg a Csoport. A közös vállalkozások közül a Csoport egyedileg jelentősnek csak a Corvinus Energy Kft-ben lévő részesedéseit tekinti, így csak ezzel a vállalkozással kapcsolatban szolgáltat bővebb információt.

A 29. táblázatban látható a társult és közös vállalkozások értékei az eredménykimutatásban és a mérlegben, kiemelve a közös vállalkozásokhoz kapcsolódó értékeket.

29. táblázat: Az MVM Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés a társult és közös vállalkozások eredményéből	3.297	(3.583)
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	N/A	(337)
A pénzügyi helyzet kimutatásban		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	204.411	193.691
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	28.801	10.711

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport csak a jelentősnek ítélt vállalatok esetében mutatja be, hogy mekkora összegben részesedik az MVM Csoport az eredményükből, a nem jelentős társult és közös vállalkozások esetében összevontan mutatja ki az adatokat, ezáltal a részesedés a közös vállalkozások eredményéből nem meghatározható, mivel nem tudjuk, hogy 2023-ban mekkora összegben részesedünk az új közös vállalkozás, az OGD Berettyóújfalu Koncessziós Kft. eredményéből.

A 30. táblázatban látható a jelentősnek ítélt közös vállalkozás, a Corvinus Energy Kft. mérlegértékének levezetése.

30. táblázat: Az MVM Csoport közös vállalkozásának, a Corvinus Energy Kft. mérlegértékének levezetése (M Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Részesedés közös vállalkozás eredményéből	564	(337)
A Csoportra jutó nettó eszközérték	24.053	10.711
Osztalék	0	0
Befektetések közös vállalkozásban	24.053	10.711

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A MOL-hoz hasonlóan az MVM Csoport sem mutatja ki külön lépésben a közös vállalkozás eredményéből a Csoportra jutó rész hozzáadását a befektetés nyitó nettó eszközértékéhez, hanem külön kimutatja a részesedést az eredményből, illetve magát a záró nettó eszközértéket. Ezt a már a MOL Csoport esetében is említett okokból kevésbé kedvező módszernek találom, mivel megnehezítheti az értelmezést. A Csoport feltünteti még az osztalékot is, amely 0 Ft volt 2022-ban és 2023-ban is.

A Csoport beszámolója a levezetést tartalmazó táblázaton kívül, szöveges formában említi meg, hogy a jelentős növekedés a Corvinus Energy Kft. mérlegértékében az 564 millió forintos eredményből való részesedésen túl egy 12.778 millió forintos tőkeemelésnek köszönhető. Ezt az információt szintén érdemes lenne belefoglalni a kiegészítő megjegyzések között található táblázatba, ezáltal kisebb eséllyel kerül el a beszámoló felhasználójának figyelmét.

4.9. OPUS GLOBAL Nyrt.

Az OPUS GLOBAL Nyrt. jogelődje 1912-ben alakult Phylaxia Szérumtermelő Rt. néven. A több, mint 100 éves cég a megalakulásától kezdődően folyamatosan működik. A társaság

részvényeit 1998 januárjában vezették be a Budapesti Értéktőzsdére. A Társaság cégnevét 2017. augusztus 3-tól OPUS GLOBAL Nyrt-re módosította. 2023-ban a Társaság által konszolidált társaságok a következő szegmensekbe tartoznak: Ipari termelés, Mezőgazdaság és Élelmiszeripar, Turizmus, Vagyonkezelés és az Energetika. (OPUS GLOBAL, 2024)

A Csoport egyetlen közös vállalkozással rendelkezik, melynek adatai a 31. táblázatban láthatóak.

31. táblázat: Az OPUS GLOBAL Nyrt. közös vállalkozása

Megnevezés	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	Bejegyzés országa
OPTESZ OPUS Zrt.	Üzletviteli, egyéb vezetési tanácsadás	49,99%	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Az OPTESZ OPUS Zrt-t a Csoport 2022-ben alapította a STATUS ENERGY Magántőkealappal közösen az energetika szegmensen belüli racionális és költséghatékony működés elősegítése érdekében. Ekkor az OPUS TIGÁZ Zrt. és az OPUS TITÁSZ Zrt. egyes támogató funkcióik kiválasztott beolvadással történő áthelyezéséről döntöttek az OPTESZ OPUS Zrt-be mint egy szolgáltató központba 2023. évi megvalósulással.

A Csoport társult és közös vállalkozásaival kapcsolatban a Csoport a 32. táblázatban látható információkat jeleníti meg.

32. táblázat: Az OPUS GLOBAL Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (E Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	2.500	(1.953.345)
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	0	0
A pénzügyi helyzet kimutatásában		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	2.708.235	2.473.512
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	10.000	10.000

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport konszolidált beszámolójából az látható, hogy a közös vállalkozás értéke egyáltalán nem változott 2022-ről 2023-ra, és a Csoportra jutó eredmény összege is 0 Ft. A Csoport nem részletezi a közös vállalkozásban lévő befektetés értékének a levezetését, a konszolidált beszámolóban inkább a társult vállalkozásaira helyezi a hangsúlyt, amelyek értéke sokkal jelentősebb, mint a közös vezetésű vállalkozásban lévő befektetés értéke.

A pénzügyi műveletek eredményéhez kapcsolódó kiegészítő megjegyzések között a Csoport 638.860 ezer Ft OPTESZ OPUS Zrt-től kapott osztalékról tesz említést, amely a tőkemódszerrel történő konszolidáció esetén csökkentő hatással kellene legyen a befektetés értékére. Az OPUS Csoport esetében nem tudjuk meg, hogy pontosan milyen tényezők figyelembevételével határozták meg a befektetés értékét, mivel ennek levezetését nem tették közzé, de eddigi tanulmányaim során megszerzett szakmai tudásom alapján arra a következtetésre jutottam, hogy előfordulhat, hogy a közös vállalkozás által elért eredményből a Csoportra eső rész pontosan 638.860 ezer Ft volt, amelyet teljes egészében ki is fizettek osztalékként a Csoportnak, így összességében nem változott a közös vállalkozásban lévő befektetés értéke, a részesedés közös vállalkozás eredményéből pedig azért 0 Ft értékű, mert a kifizetett osztalékkal összevontan mutatják ki.

4.10. Richter Gedeon Nyrt.

A Richter Csoport két jelentősebb és egy kiegészítő üzleti szegmensben tevékenykedik: elsősorban a kutatás-fejlesztési, gyártási és értékesítési tevékenységeket felölelő gyógyszergyártásban, valamint a gyógyszerek nagy- és kiskereskedelmében. Emellett létezik az érdekeltségi körbe tartozó vállalatoknak egy olyan harmadik csoportja („Egyéb” szegmens), amely kiegészítő tevékenységekkel támogatja az előbbi két szegmensbe tartozó cégek tevékenységét. A Csoport a régióban vezető szerepet tölt be tevékenységi területein, a nőgyógyászat területén pedig globális jelenléttel rendelkezik. (Richter Gedeon, 2024)

A Csoport a 33. táblázatban látható közös vállalkozásokkal rendelkezik.

33. táblázat: A Richter Gedeon Csoport közös vállalkozásai

Megnevezés	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	Bejegyzés országa
Medimpex Irodaház Kft.	Ingatlan bérbeadás	50%	HU
BioTec Management GmbH	Vagyongazdálkodás	50%	DE
Richter-Helm BioTec GmbH & Co. KG	Biotechnológia termékek kereskedelme, Marketing szolgáltatás	50%	DE

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy a Csoport három közös vállalkozással rendelkezik, ezek egyikét sem ítéli jelentős tételnek a Csoport sem egyedileg, sem összevontan. Ebből kifolyólag minimális adatszolgáltatással kerültek bemutatásra a Csoport konszolidált beszámolójában.

A 34. táblázat tartalmazza a közös vállalkozásokhoz kapcsolódó eredménykimutatás- és mérlegadatokat.

34. táblázat: **A Richter Gedeon Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M Ft)**

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	6.134	6.150
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	N/A	N/A
A pénzügyi helyzet kimutatásban		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	15.177	9.281
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	1.324	(1.962)

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy a közös vállalkozások eredményéből való részesedést nem mutatta ki a csoport elkülönítettem, mindössze a társult vállalkozásokkal összevontan. 2022-ben a Befektetések társult és közös vállalkozásokban mérleg sor értéke 9.281 millió Ft volt, amely a társult vállalkozások 11.521 millió forintos és a közös vállalkozások -1.962 millió forintos értékének összevonásából jött létre. Ahogyan a MOL Csoport esetében már kifejtettem, egy közös vállalkozásban lévő befektetés egy eszköz, vagyis az értéke a mérlegben nem lehet kevesebb, mint 0 Ft. Ebben az esetben a közös vállalkozásokból származó negatív tétel összevonása a társult vállalkozások értékével torzítja a valós összképet ezekkel a tételekkel kapcsolatban, még akkor is, ha a vállalkozás nem ítéli őket jelentősnek. Véleményem szerint ilyen esetben a sok veszteség miatt negatív értéket felvevő befektetést érdemesebb 0 Ft értéken felvenni a mérlegbe, a kiegészítő megjegyzések között pedig feltüntetni, hogy mekkora a befektetés általunk vezetett negatív értéke.

A 34. táblázatban látható adatokon kívül a Csoport közzétette a kiegészítő mellékletében a közös vállalkozásainak legfontosabb egyedi mérleg- és eredménykimutatás-adatait: a befektetett eszközök, forgóeszközök, hosszú lejáratú és rövid lejáratú kötelezettségek összértékét, illetve az árbevételt, eredményt és egyéb átfogó eredményt, ezeken túl viszont a közös vállalkozásokban lévő befektetések értékére ható tényezőket nem mutatták be külön, a Csoport további részletezést nem tartott indokoltnak, tekintve hogy a közös vállalkozásokat nem ítélték jelentős tételnek.

4.11. UBM Holding Nyrt.

Az 1996-ban alapított UBM Holding Nyrt. hazánk egyik legnagyobb takarmányalapanyag-kereskedője és piacvezető takarmánygyártó cégcsoportja. A vállalatcsoport jelen van a takarmánygyártás, a takarmánykiegészítők gyártása, a premix-előállítás, illetve mindezen termékek értékesítésének területén. Főtevékenységük, a takarmánygyártás, négy magyarországi üzemben, Romániában és Szlovákiában történik. A másik fő szegmens a takarmányalapanyag kereskedelem, a gabonafélék, olajos magvak és fehérjenövények felvásárlását és értékesítését fogja át, mind a magyar, mind a közép-európai regionális piacon, a Fekete-tengertől Olaszországig. Ezen kívül kereskedelmi irodákkal rendelkeznek Bukarestben, Belgrádban, Pilisvörösváron, Milánóban és Linzben. (UBM, 2024)

Az UBM Csoport egyetlen közös vállalkozással rendelkezik, amely a 35. táblázatban látható.

35. táblázat: Az UBM Holding Csoport közös vállalkozása

Megnevezés	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	Bejegyzés országa
MA-KA Kft.	Haszonállat-eledel gyártása	50%	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A MA-KA Kft. a Családi Négyes Kft.-vel közösen tulajdonolt cég, mely egy évi 200.000 tonna kapacitású takarmánykeverővel rendelkezik Szentesen. A közös vállalkozás igen jelentős a Csoport szempontjából, hiszen a Csoport 2023-as 723.000 tonna takarmánygyártási volumenének közel negyede, 170.000 tonna a MA-KA Kft.-nek köszönhető. A közös vállalkozáshoz kapcsolódó eredménykimutatás- és mérlegadatokat a 36. táblázat tartalmazza.

36. táblázat: Az UBM Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (E Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	94.240	603.409
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	(60.301)	449.688
A pénzügyi helyzet kimutatásában		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	2.007.544	2.110.940
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	1.354.495	1.564.798

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Látható, hogy 2023-ban jelentősen visszaesett a részesedés a társult és közös vállalkozások eredményéből, ami a MA-KA Kft-nek köszönhető. A közös vállalkozás 2022-ben közel 450 millió Ft nyereséget termelt a Csoportnak, míg 2023-ban 60 millió Ft veszteséget. Ennek oka, amelyet a Csoport a kiegészítő megjegyzésekben ki is emel, hogy a MA-KA Kft. esetében a tárgyévi Csoportra jutó eredmény 22 millió Ft, az elszámolt közbenső eredmény miatti kiszűrés viszont -82 millió forint, így jön ki a 60 millió forint veszteség. A vállalat egyébként nyereségesen működik, értékvesztésre utaló jel nem merült fel vele kapcsolatban.

A Csoport ezeken az információkon túl nem mutatja be részletesebben a közös vállalkozásban lévő befektetés értékének változását.

4.12. Waberer's International Nyrt.

A Waberer's Csoport 3 fő működési területtel rendelkezik, ezek a szerződéses logisztikai szegmens, nemzetközi fuvarozási és szállítmányozási szegmens, illetve a biztosítási szegmens. A Csoport Magyarország egyik piacvezető komplex logisztikai szolgáltatója, szolgáltatás portfóliójába tartozik többek között a disztribúció, raktározás, házhoz szállítás, gyártás támogató logisztika, konténer szállítás és a friss áru logisztika. Ezen kívül a Waberer's Európa egyik vezető fuvarozási szolgáltatója saját flottás és alvállalkozói operációval, továbbá nem-életbiztosítási termékekre fókuszáló biztosítási tevékenységgel is rendelkezik magyarországi fókusszal. (Waberer's Group, 2024)

A Waberer's csoport közös vállalkozása és annak legfontosabb adatai a 37. táblázatban láthatóak.

37. táblázat: A Waberer's Csoport közös vállalkozása

Megnevezés	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	Bejegyzés országa
WPL Ingatlanfejlesztő Kft.	Ingatlanépítési projekt tervezés	50%	HU

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A WPL Ingatlanfejlesztő Kft. a Magyar Posta Vagyonkezelő Zrt-vel közösen került megalapításra 2023-ban.

A Csoport a társult és közös vállalkozásaival kapcsolatban a 38. táblázatban látható értékeket mutatja ki a konszolidált mérlegében és eredménykimutatásában.

38. táblázat: A Waberer's Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (E EUR)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	(1)	0
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	(1)	0
A pénzügyi helyzet kimutatásban		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	8	0
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	3	0

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

A Csoport kiegészítő megjegyzései szerint az újonnan alapított vállalkozásban egyelőre nem történt gazdasági esemény, az abban lévő 50%-os részesedés bekerülési értéke 4.000 euró volt. A közös vállalkozások eredményéből való részesedésként -1.000 euró került kimutatásra a konszolidált eredménykimutatásban, ami miatt a befektetés értéke 3.000 euró lett az üzleti év végén. A konszolidált beszámoló nem teszi egyértelművé, hogy miből származik az eredménykimutatásban látható 1.000 eurós veszteség, azonban feltételezhetjük, hogy az alapítással összefüggő költségek elszámolása miatt keletkezett a veszteség. A közös vállalkozás egyedi beszámolójának vizsgálata igazolta a feltevésemet, mivel látható benne, hogy a veszteség a 2023. során elszámolt könyvvizsgálati, könyvelési és szakértői díjak miatt keletkezett.

4.13. WINGHOLDING Zrt.

A WINGHOLDING Ingatlanfejlesztő és Beruházó Zrt. Magyarországon bejegyzett, ingatlan befektetésekben érdekelt részvénytársaság. Míg a Társaság lengyelországi és németországi érdekeltsége a lakás- és az irodafejlesztésben tevékeny, a WING Csoport Magyarországon valamennyi ingatlanszegmensben aktív fejlesztő és befektető.

A Csoport összesen negyven társult és közös vállalkozást nevesít a kiegészítő megjegyzései között, azonban nem konkretizálja, hogy melyek tartoznak a társult, illetve melyek a közös vállalkozások közé. (WING, 2024)

A társult és közös vállalkozásokhoz kapcsolódó konszolidált mérleg- és eredménykimutatás-tételek a 39. táblázatban láthatóak.

39. táblázat: A WING Csoport társult és közös vállalkozásainak megjelenítése a konszolidált pénzügyi kimutatásokban (M Ft)

Megnevezés	2023.	2022.
Az átfogó eredménykimutatásban		
Részesedés társult és közös vállalkozások eredményéből	63.903	47.019
Ebből részesedés közös vállalkozások eredményéből	56.563	40.813
A pénzügyi helyzet kimutatásában		
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	8.967	5.862
Ebből befektetések közös vállalkozásokban	8.572	5.753

Forrás: Saját szerkesztés a csoport konszolidált beszámolója alapján

Megállapítható, hogy a befektetések között valószínűleg a közös vállalkozások vannak többségben, hiszen a mérlegértékük és a belőlük származó Csoportra jutó eredmény is jelentősebb, mint a társult vállalkozásoké. A Csoport közzé tette még, hogy a közös vállalkozásoktól kapott osztaléka 0 forint volt a tárgyévben és az azt megelőző évben is, továbbá hogy a Csoport a társult és közös vállalkozásai akvizícióján összesen 4.601 millió forint goodwillt mutat ki, amelyet tartalmaz a befektetések könyv szerinti értéke, hiszen a goodwill nem kerül leválasztásra a befektetés értékéről a társult és közös vállalkozások esetében. 2023-ban a Csoport értékvesztést a társult és közös vállalkozások esetében nem számolt el.

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Ebben a fejezetben a vizsgálatom során elért és az előzőekben részletezett eredményeim alapján vonom le a közös szerveződésekkel kapcsolatos következtetéseimet, illetve javaslatokat teszek a vállalatok vezetői számára.

Az általam vizsgált tizenhárom vállalatcsoport közül tizenkettő rendelkezett közös szerveződéssel, egy pedig közös tevékenységben vett részt. Az alább látható 40. táblázatban az anyavállalatok közös vállalkozásainak adatait foglalom össze, a közös tevékenységre pedig a későbbiekben térek majd ki.

40. táblázat: A vállalatcsoportok közös vállalkozás adatainak összefoglalása

Cégnév	Közös vállalkozás darabszáma	Mérleg sor megnevezése	Mérlegérték	Eredményhatás
AutoWallis Nyrt.	2	Befektetések társult és közös vállalkozásokban	2.887.665 E Ft	1.069.947 E Ft
Cordia International SE	6	Tőke módszerrel elszámolt befektetések	897 M Ft	184 M Ft
Duna House Holding Nyrt.	1	Társult és közös vállalkozásokban való befektetések	3.288 E Ft	(6.339) E Ft
ERSTE AG	N/A	Befektetések társult és közös vállalkozásokban	N/A	N/A
Market Építő Zrt.	3	Tőke módszerrel elszámolt befektetések	2.482 M Ft	(143) M Ft
MOL Nyrt.	9	Befektetések társult és közös vezetésű vállalkozásokban	29.549 M Ft	(477) M Ft
MVM Zrt.	2	Társult és közös vezetésű vállalkozásban lévő részesedések	28.801 M Ft	N/A
Opus Global Nyrt.	1	Részesedés tőke módszerrel elszámolt befektetésekből	10.000 E Ft	0 E Ft
Richter Gedeon Nyrt.	3	Részesedések társult és közös vezetésű vállalkozásokban	1.324 M Ft	N/A
UBM Holding Nyrt.	1	Részesedések társult és közös vezetésű vállalatban	1.354.495 E Ft	(60.301) E Ft
Waberer's International Nyrt.	1	Befektetések társult és közös vezetésű vállalkozásokban	3 E EUR	(1) E EUR
WINGHOLDING Zrt.	N/A	Befektetések társult és közös vezetésű vállalkozásokban	8.572 M Ft	56.563 M Ft

Forrás: Saját szerkesztés a vállalatcsoportok beszámolóí alapján

A táblázatból látható, hogy az ingatlanszektorban, építőiparban tevékenykedő vállalatok esetében népszerű befektetési forma a közös vállalkozás. A Cordia Csoport 2023-ban hat közös vállalkozással rendelkezett, amelyeket két három-három közös vállalkozásból álló csoportra lehet osztani, mivel egy-egy projekthez kapcsolódóan hozták létre őket. A Market Építő Zrt. három közös vállalkozással rendelkezik, a WING Csoport negyven tőke módszerrel elszámolt

befektetése között pedig feltehetően szintén több közös vállalkozás is található. A Duna House Holding mindössze egy közös vállalkozással rendelkezik, ami elmarad a korábban felsorolt ingatlanipari vállalatoktól, azonban a vállalkozáscsoport méretében is jelentősen kisebb a fentebb említett csoportoknál.

Az ingatlanszektorban gyakori, hogy nagy méretű projektek esetén több kivitelező is dolgozik együtt. Ebből kifolyólag ezen vállalatok számára praktikus megoldás a munka elvégzésére közös vállalatokat alapítani, amelyek felett mindegyik fél együttesen gyakorolja a kontrollt. A közös vállalatok végezhetik magát a projekt kivitelezését is, de készíthetnek például alapanyagokat a csoport többi vállalkozása számára is, mint a Market Építő Zrt. esetén az MCM Beton Kft. és a MIP Alapanyaggyártó Zrt., amelyek építkezések során használatos előre kevert betont és egyéb nemfém ásványi termékeket állítanak elő.

Jellemző a közös vállalkozások alapítása a kőolaj- és földgáziparra is. A MOL Csoport kilenc, míg az MVM Zrt. két közös vállalkozással rendelkezik. A kőolaj- és földgázkitermelés magas tőkeigényű és összetett tevékenység, emiatt szintén kedvező lehet egy partnerrel együttműködve végezni. A közös vállalkozási forma biztosítja a közös kontrollgyakorlást a közös szerveződésben résztvevő összes fél számára, így semelyik felet nem érheti hátrány a megállapodásból eredően. A MOL Csoport nem csak a kőolaj- és földgáziparban végez tevékenységet, hanem egyéb kőolajszármazékokhoz, illetve megújuló energiához kapcsolódó közös vállalkozása is van.

Szintén a tevékenységéhez szorosan kapcsolódó, azt támogató közös vállalkozással rendelkezik az UBM Csoport, amely mezőgazdasági tevékenységet végez, közös vállalkozása pedig haszonállat-eledelt gyárt. Ebben az esetben is nagy tőkeigénnyel rendelkező tevékenységről van szó. Ahogyan azt a kiegészítő megjegyzéseiben az UBM Csoport ki is emeli, a közös vállalkozás egy 200.000 tonnás takarmánykeverővel rendelkezik, amelyet az UBM a partnerével közösen tudott beszerezni és használni.

A vállalatcsoportok egy másik része az adminisztrációs és igazgatási feladatok elvégzése céljából hozott létre közös vállalkozást. Ezáltal nem kell kiszervezniük ezeket a feladatok külső cégeknek, viszont költséghatékonyabb közös vállalkozást alapítani, mintha külön leányvállalatot hoznának létre. Ide tartozik például az AutoWallis Csoport, ami egy közösen végrehajtott felvásárlás miatt hozott létre közös vállalkozást, az OPUS GLOBAL Nyrt., ami a folyamatai hatékonyságának növelése céljából tette ugyanezt, és a Richter Csoport, amely ingatlan- és vagyonkezelés, marketing célokra alapított közös vállalkozást.

Pénz- és hitelintézet lévén eltérő kategóriát képez az Erste Csoport, amely nem nevesíti a közös vállalkozásait, azonban valószínűleg többel is rendelkezik a negyvennégy

tőkemódszerrel elszámolt befektetése közül. Bankcsoportként hasznos lehet számára a közös vállalkozások alapítása új piacok elérése szempontjából. Például fintech cégekkel együttműködve lehetőséget kap digitális szolgáltatások nyújtására, illetve közös fejlesztésre, innovációra.

Szintén új piacokon való terjeszkedés céljából alapíthatta közös vállalkozását a Waberer's Csoport. Bár a közös vállalkozás még nem kezdte meg tevékenységét, neve alapján (WPL Ingatlanfejlesztő Kft.), tevékenységi köre alapján (Ingatlanépítési projekt tervezés) és a közös vállalkozás másik tulajdonosa (Magyar Posta Vagyonkezelő Zrt.) alapján arra következtethetünk, hogy a két tulajdonosvállalat közösen szeretne belépni az ingatlanszektor piacára.

Bár én az elemzésem során végig ugyanazt az eredménykimutatás- és mérleg sor megnevezést használtam az egységes kép és az összehasonlíthatóság biztosítása miatt, az IFRS mindössze annyi követelményt támaszt a beszámolók készítői felé, hogy a megnevezések egyértelműen tükrözzék az eredménykimutatás, illetve a mérleg adott sorának tartalmát. Ennek köszönhetően az általam vizsgált vállalatcsoportok is többféle megnevezést használtak a kimutatásaikban a közös vállalkozásaik megjelenítésére, ezek szintén szemléltetni szerettem volna a *40. táblázatban*. Mindegyik vállalatcsoport esetében azonos, hogy a közös vállalkozásokat a társult vállalkozásaikkal összevontan mutatták ki a pénzügyi helyzet kimutatásban és az átfogó eredménykimutatásban. Ennek oka, hogy mindkét fajta részesedés tőkemódszerrel kerül konszolidálásra, vagyis módszertani szempontból ugyanúgy kezelik őket. Emiatt voltak is olyan vállalatok, amelyek a Tőkemódszerrel elszámolt befektetés megnevezést alkalmazták a társult és közös vállalkozásaik bemutatására.

Bár az eredménykimutatásban és a mérlegben bemutathatják összevontan a társult és közös vállalkozásokat a vállalatcsoportok, az összehasonlíthatóság szempontjából fontos, hogy a kiegészítő megjegyzések között megfelelő részletezettséggel mutassák be a közös vállalkozásaikhoz kapcsolódó információkat.

A *40. táblázatban* összefoglaltan láthatóak az egyes vállalatcsoportok közös vállalkozásokban lévő befektetéseinek mérlegértéke, illetve a tárgyévben a közös vállalkozásaik eredményéből való részesedésük. Megállapítható, hogy azon vállalatcsoportok esetében, amelyek közös vállalkozásainak tevékenysége a cégcsoport szerves része, jellemzően nagyobb a befektetés értéke, hiszen hosszú távon működtetni szeretnék ezeket a közös vállalkozásokat. Ide tartozik az AutoWallis Nyrt., a Market Építő Zrt., a MOL Csoport, az MVM és az UBM.

Az építőipari vállalatok esetében változó a közös vállalkozásokban lévő befektetések értéke. Mivel ezek gyakran projektcégek, kezdetben a tulajdonosok jelentős nyereséget halmozhatnak fel a cégekben, amit aztán osztalékként kivesznek belőlük, így lecsökkentve a befektetés értékét. Ide tartozik a Cordia Csoport, a Duna House és a WING Csoport.

Az adminisztrációs, igazgatási tevékenységek végzésére létrehozott közös vállalkozások értéke jellemzően alacsonyabb, nincs magas tőkeigényük és nem is célja a tulajdonosoknak, hogy eredményt halmozzanak fel bennük. Ilyen például az OPUS GLOBAL és a Richter Csoport.

Az Erste esetében nem ismert a közös vállalkozásokban lévő befektetések értéke, mivel a Csoport más szempontok alapján, más információkat hangsúlyozva készíti a beszámolóját, a Waberer's esetében pedig még nem áll rendelkezésre elegendő információ az újonnan alapított közös vállalkozásával kapcsolatban.

A közös vállalkozások után összefoglalom a közös tevékenységekkel kapcsolatos következtetéseimet is. Jelenleg egyetlen közös tevékenység található Magyarországon, amelynek az egyik kontrolláló tagja a Magyar Telekom Nyrt. A Magyar Telekom Csoport mindössze szöveges formában adott leírást a közös tevékenysége jellegéről, számszerű adatokat pedig egyáltalán nem szolgáltatott a közös tevékenységével kapcsolatban. Magyarországon nem gyakori a közös tevékenység működtetése, ez is indokolhatja azt, hogy kevesebb figyelmet fordítanak a közös tevékenység részletesebb bemutatására a konszolidált beszámolóban és csak a minimálisan feltüntetendő információkat szerepeltetik, pedig a beszámoló felhasználói számára érdemes lehet ennél bővebben is megismerni az adott vállalat közös tevékenységét.

Az eredményekből látható, hogy a közös szerveződések sokkal népszerűbb formája a közös vállalkozás a közös tevékenységekhez képest, holott az általam vizsgált közös vállalkozások között is vannak olyanok, amelyeket akár közös tevékenység formájában is lehetne működtetni. Ennek oka az lehet, hogy a cégvezetők nem preferálják a külön jogi entitás nélküli formát, amit a közös tevékenységgel azonosítanak, annak ellenére, hogy új jogi egység alapítása esetén is előfordulhat, hogy a közös szerveződés közös tevékenységnek minősül, ahogyan azt a Szakirodalmi áttekintés című fejezetben már kifejtettem. Abban az esetben, ha nincs különálló jogi entitás, a felek a kockázatokat közvetlenül viselik, továbbá egyedi megállapodásokat kell kötniük a költségek és bevételek megosztására vonatkozóan. A közös tevékenységek jogilag és pénzügyileg is bonyolultabbak lehetnek, ami átláthatatlanabbá teheti a működést és könyvelési szempontból is nehézségekkel járhat. Mindezek visszatartó erőként hathatnak a cégvezetőkre. Van azonban a közös tevékenység egy jelentős előnye is, mégpedig, hogy a felek úgy tudnak általa együttműködni és közös célokat elérni, hogy megtarthatják saját

vállalati identitásukat és autonómiájukat. Ez megvalósul a Magyar Telekom esetében is, hiszen a konkurens Yettelal együttműködve tud megfelelni a kormányzati előírásoknak a közös hálózatfejlesztéssel és mindketten profitálnak az együttműködésből.

Összességében úgy gondolom, a közös szerveződések alapítása számos lehetőséget rejt magában a vállalatcsoportok számára, amellyel sok esetben az ismeretlentől való félelem, a tudás hiánya miatt nem élnek a vállalkozások. Egy másik partnerrel való együttműködés lehetőséget nyújthat új piacok elérésére, a pénzügyi, emberi és technológiai erőforrások megosztására, innovációra, közös fejlesztésre, a méretgazdaságosság növelésére, továbbá a tőkeigények is csökkennek általa. Bizonyos esetekben akár szabályozási előnyökkel is járhat, például ha egy adott szektorban vagy piacon helyi partnerrel működünk együtt, illetve a kockázatok csökkentésére is hasznos lehet. Mindezek alapján úgy gondolom, hogy a növekedni vágyó, a folyamatos fejlődést szem előtt tartó vállalatok számára kiváló lehetőségeket rejt magában a közös szerveződések alapítása és érdemes lehet ezekben gondolkodniuk a stratégiájuk megalkotásakor.

ÖSSZEFOGLALÁS

Dolgozatomban a BÉT-en jegyzett vállalkozások konszolidált beszámolóit vizsgáltam az IFRS 11 standard alkalmazásának tekintetében. Vizsgálatom során arra voltam kíváncsi, hogy hány vállalat rendelkezik Magyarországon közös szerveződéssel, hogyan kezelik és jelenítik meg a vállalatok a közös szerveződések a konszolidált beszámolójukban, milyen mennyiségű és minőségű információt nyújtanak a beszámolók felhasználói számára a közös szerveződésekkel kapcsolatban.

Ezen kérdések megválaszolására először a Szakirodalmi áttekintés című fejezetben ismertettem a közös szerveződések két fajtáját, a közös vállalkozást és a közös tevékenységet, a megjelenítésük és értékelésük módszereit, illetve kitértem az IFRS 11 standard megalkotásának szükségességére és hatására az összehasonlíthatóságra, amelyet példákon keresztül is szemléltettem.

Az Anyag és módszer című fejezetben bemutattam az általam használt kutatási módszereket, ami a módszertani összehasonlítás, illetve a dokumentumelemzés voltak, amelyek kvalitatív kutatási módszerek.

Összesen tizenhárom BÉT-en jegyzett vállalatcsoportot találtam, amelyek rendelkeztek közös szerveződéssel, közülük tizenkettőnek közös vállalkozása(i), egynek pedig közös tevékenysége van. Az Eredmények és azok értékelése című fejezetben röviden bemutattam ezen vállalkozások történetét és tevékenységét, illetve hogy hogyan mutatják be a közös szerveződéseiket a konszolidált beszámolójukban, milyen sajátosságok jelennek meg az esetükben.

Végül a Következtetések és javaslatok című fejezetben megfogalmaztam a legfőbb megállapításaimat a közös szerveződésekkel kapcsolatban. Míg a közös vállalkozások Magyarországon is a közös szerveződések népszerűbb fajtáját képviselik, addig közös tevékenységgel mindössze egy vállalat rendelkezik.

A közös vállalkozásokkal kapcsolatban kutatásom során arra az eredményre jutottam, hogy Magyarországon jellemzően a nagy tőkeigénnyel rendelkező iparágakban tevékenykedő vállalatok preferálják a közös vállalkozások alapítását, hiszen ezáltal jelentősen tudják csökkenteni a költségeiket és nagyobb beruházásokat is meg tudnak valósítani. Ilyenek például az ingatlanszektorban vagy a kőolaj- és földgáziparban működő vállalatok. A vállalatok egy másik része a saját adminisztrációs, igazgatási feladatainak megoldására hoz létre közös szerveződést, ezáltal megosztva az erőforrásokat és növelve a költséghatékonyságot. A

vállalatcsoportok egy kisebb része új piacokra való belépés, a tevékenységi köre bővítése miatt vesz részt közös szerveződésben.

A közös tevékenységek Magyarországon kevésbé preferált vállalkozási forma, egyedül a Magyar Telekom rendelkezik ezzel a fajta közös szerveződéssel, azonban valószínűleg ő is csak törvényi kötelezettség miatt. A közös tevékenységek leggyakrabban ebből az okból jönnek létre két olyan vállalkozás között, amelyek nem szeretnék szorosabban együttműködni, azonban a törvényi kötelezettségüknek könnyebben eleget tudnak tenni a közös tevékenység által.

Úgy gondolom a közös szerveződések a nemzetközi számvitel egy kevésbé ismert része, emiatt a vállalatok többsége nem is gondolkodik ilyen típusú együttműködésben való részvételen, pedig gazdasági szempontból magas potenciált rejtenek magukban. Lehetőséget nyújthatnak új piacok elérésére, a pénzügyi, emberi és technológiai erőforrások megosztására, az innovációra, közös fejlesztésre, nem utolsósorban pedig a méretgazdaságosság kihasználására. Remélem dolgozatommal sikerül felhívnom a figyelmet erre a ritkábban emlegetett szerveződési formára.

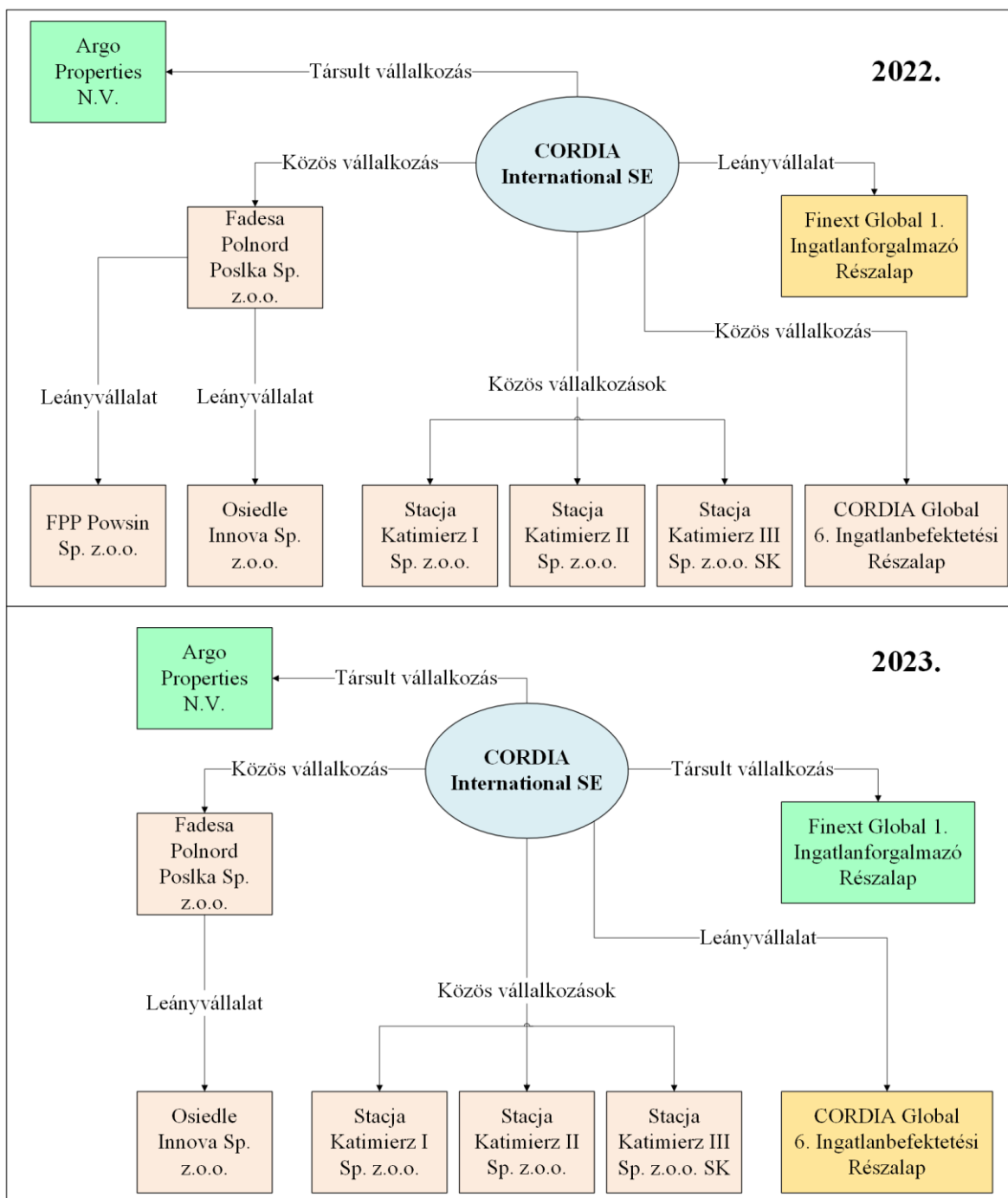
IRODALOMJEGYZÉK

1. 2000. évi C. törvény a számvitelről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv>
Letöltés dátuma: 2024.10.17.
2. Ašenbrenerová, P. (2016): Disclosure of Joint Ventures and Associates in Financial Statement under IFRS. European Financial and Accounting Journal. Volume 11. Issue 3. pp. 85–94.
3. AutoWallis Group (2024): *Rólunk*. <https://www.autowallis.com/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
4. Beke J. (2016): Nemzetközi számvitel (1. magyar nyelvű digitális kiadás). Akadémiai Kiadó. ISBN 978 963 059 775 3 <https://doi.org/10.1556/9789630597753> Letöltés dátuma: 2024.06.28.
5. Betancourt, L. – Baril, C. P. (2013): Accounting for Joint Ventures Moves Closer to Convergence. The CPA Journal (1975). Volume 83. Issue 2. pp. 26–31.
6. BÉT (2024): *Rólunk*. <https://www.bet.hu/>. Letöltés dátuma: 2024.10.16.
7. Bierman, H. (1992): Proportionate Consolidation and Financial Analysis. Accounting Horizons. Volume 6. Issue 4. pp. 5–17.
8. Bowen, G. A. (2009): Document Analysis as a Qualitative Research Method. Qualitative Research Journal. Volume 9. Issue 2. pp. 27–40.
9. Christian, D. – Lüdenbach, N. (2013): IFRS Essentials. John Wiley & Sons, Newark, pp. 261–272.
10. CORDIA (2024): *Rólunk*. <https://cordia.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
11. Csebfalvi G. (2012): The Effects of International Accounting Standardization on Business Performance: Evidence from Hungary. International Journal of Business and Management. 7. évf. 9. sz. pp. 20–27.
12. Deák I. (2005): A globalizálódó számvitel. In Pénzügyek és globalizáció (Szerk.: Botos K.). JATEPress, Szeged, pp. 201–214.
13. Duna House (2024): *Rólunk*. <https://dh.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
14. Fekete S. – Matis, D. – Lukács J. (2008): Factors Influencing the Extent of Corporate Compliance with IFRS — the Case of Hungarian Listed Companies. <https://doi.org/https://doi.org/10.2139/ssrn.1295722> Letöltés dátuma: 2024.03.25.
15. Erste Group (2024): *About us*. <https://www.erstegroup.com/en/home> Letöltés dátuma: 2024.10.17.

16. Gavana, G. – Gottardo, P. – Moisello, A. M. (2020): Did the Switch to IFRS 11 for Joint Ventures Affect the Value Relevance of Corporate Consolidated Financial Statements? Evidence from France and Italy. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*. Volume 38. Article 100300. <https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2020.100300>
17. Graham, R. C. – King, R. D. – Morrill, C. K. J. (2003): Decision Usefulness of Alternative Joint Venture Reporting Methods. *Accounting Horizons*. Volume 17. Issue 3. pp. 123–137.
18. IASB (2011a): IFRS 11 Joint Arrangements. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-11-joint-arrangements/> Letöltés dátuma: 2024.10.18.
19. IASB (2011b): IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-28-investments-in-associates-and-joint-ventures/> Letöltés dátuma: 2024.10.18.
20. Katona K. (Szerk.) (2019): A pénzügyi közvetítőrendszer funkciói (digitális kiadás). Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, ISBN: 978 963 295 839 2 <https://doi.org/10.55413/9789632958392> Letöltés dátuma: 2024.06.25.
21. Kovács Z. I. – Deák I. (2012): Számvitel – szakma versus tudomány. *Pénzügyi Szemle*. 57. évf. 4. sz. pp. 458–468.
22. Kovács-Rump H. – Menich-Jónás J. (2021): A számvitel harmonizációja - európai unió és Magyarország. *Controller Info*. 9 évf. 2. sz. pp. 27–32.
23. Lakatos L. P. (2014): A számviteli szabályozások eltérésének okairól (Causes of the Differences in Accounting Regulations). *Vezetéstudomány - Budapest Management Review*. 45. évf. 9. sz. pp. 2–11.
24. Madarasiné Szirmai A. – Kovács D. M. – Mohl G. (2019): Nemzetközi számviteli ismeretek (3. kiadás). (Szerk.: Marozsák Á.) Perfekt Kiadó, Budapest, pp. 449–451.
25. Magyar Telekom (2024): *Rólunk*. <https://www.telekom.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
26. Market.hu (2024): *Céginformáció*. <https://market.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
27. MOL Group (2024): *A MOL csoportról*. <https://mol.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
28. MVM.hu (2024): *Rólunk*. <https://mvm.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
29. OPUS GLOBAL (2024): *Magunkról*. <https://opusglobal.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
30. Parragh B. – Végh R. (2018): Megújuló állam – megújuló tőkepiac: A gazdaságösztönzés új dimenziói. *Polgári Szemle*. 14. évf. 4-6. sz. pp. 48–78.
31. Ramberg, M. – Rodenberg, M. – Thörnqvist, N. (2013): IFRS 11. In *IFRS Accounting in Progress: From a Student Perspective* (Ed.: Schiller, S. – Lundh, S.). Department of Management and Engineering Linköping University, Linköping, pp. 110–122. ISBN 978 91 7519 654 1

32. Richter Gedeon (2024): *Rólunk*. <https://www.gedeonrichter.com/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
33. Sangster, A. (2021): The Life and Works of Luca Pacioli (1446/7–1517), Humanist Educator. *Abacus*. Volume 57. Issue 1. pp. 126–152.
34. Sarquis, R. W. – De Fátima Santana, V. – Dos Santos, A. (2022): How Financial Information about Joint Ventures is Being Disclosed and Processed by the Market. *Revista De Educação E Pesquisa Em Contabilidade (REPeC)*. Volume 16. Issue 2. pp. 76–102.
35. Sarquis, R. W. – Dos Santos, A. (2018): Impacts of the Elimination of the Proportionate Consolidation on Itaúsa Financial Statements. *Revista Contabilidade & Finanças*. Volume 29. Issue 77. pp. 213–228.
36. So, S. – Wong, K. S. – Zhang, F. – Zhang, X. (2018): Value Relevance of Proportionate Consolidation Versus the Equity Method: Evidence from Hong Kong. *China Journal of Accounting Research*. Volume 11. Issue 4. pp. 255–278.
37. UBM (2024): *Cégyünkről*. <https://www.ubm.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17
38. Vágner V. (2021): Impact of IFRS Adoption for Individual Reporting Purposes on the Profit of Hungarian Listed Companies. *Polgári Szemle*. 17. évf. Különszám. pp. 187–208.
39. Vajay J. (2015): A számvitel nemzetközi harmonizációja az 1970-es évektől napjainkig. *Gazdaság & Társadalom*. 25. évf. Különszám. pp. 88–98.
40. Waberer's Group (2024): *Rólunk*. <https://www.waberers.com/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.
41. WING (2024): *Rólunk*. <https://wing.hu/> Letöltés dátuma: 2024.10.17.

MELLÉKLETEK

4. ábra: A Cordia International SE Befektetések társult és közös vállalkozásokban mérlegesorát érintő csoportszerkezeti változások 2022-ről 2023-ra

Forrás: Saját szerkesztés a csoport beszámolóí alapján